

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ПРАВИМА РАТНИХ ВЕТЕРАНА И ЧЛАНОВА ЊИХОВИХ ПОРОДИЦА

ГЛАВА I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим се Законом уређују права бораца, ратних ветерана, војних и мирнодопских инвалида, чланова њихових породица, породица погинулих и несталих лица, те услови и поступак за остваривање тих права.

Члан 2.

(1) Ратни ветеран је држављанин Републике Србије или страни држављанин који је као добровољац или припадник Оружаних снага СФРЈ, СРЈ, СЦГ, Републике Србије (војне, полицијске, полицијско-безбедносне снаге, јединице Територијалне одбране) , организовано учествовао у оружаном сукобу у одбрани независности, територијалне целovitости, односно суверенитета наведених држава у складу са важећим Уставима у периоду од 17. августа 1990. године до 26. јуна 1999. године (у даљем тексту: државни субјекти).

(2) Под учешћем у одбрани независности, територијалне целovitости, суверенитета, односно време непосредне угрожености суверенитета државних субјеката у смислу става 1. овог члана (у даљем тексту: одбрана суверенитета), подразумева се боравак у зони оружаних дејстава и деловање у директној вези с тим дејствима (одлазак у јединицу, на борбени положај и повратак, те обука и припрема за одлазак на бојиште) у времену од 17. августа 1990. до 26. јуна 1999. године.

(3) Ратни ветеран је и добровољац или припадник Оружаних снага државног субјекта који се затекао након 27. априла 1992. године изван простора СРЈ на територију под заштитом УН, вршио војне, полицијске и друге задатке, учествовао у оружаном дејствима у одбрани суверенитета наведеног подручја, под командом надлежних органа.

(4) Добровољац је ратни ветеран који је учествовао у одбрани суверенитета државног субјекта најмање 30 дана у периоду од 17. августа 1990. до 26. јуна 1999 године уколико:

- Није имао обавезу учешћа у резервном саставу или
- Није регулисао обавезу служења војног рока.

(5) Ратни ветеран који је у вршењу дужности и у термину из става 1,2,3 и 4. овога Члана одликован од стране надлежних државних органа за посебне заслуге, изједначава се статусом и правима које остварује по овом Закону добровољац.

(6) Ратни ветеран је и:

- Борац који је учествовао у Другом светском рату као припадник војске Краљевине Југославије у времену од 6. до 17. априла 1941. године или у саставу савезничких армија;
- Борац који је учествовао у Народноослободилачкој борби у Другом светском рату као припадник партизанских одреда Народноослободилачке војске и партизанских одреда Југославије, односно Југословенске армије, од 17. априла 1941. до 15. маја 1945. године, односно коме је активан и организован рад у тој борби признат у посебан стаж у двоструком трајању по прописима о пензијском и инвалидском осигурању решењем надлежног органа у Републици Србији;
- Борац који је учествовао у Другом светском рату у саставу Југословенске војске у отаџбини, почев од 17. априла 1941. године до 12. септембра 1944. године;

(7) Ратни ветеран је држављанин Републике Србије или страни држављанин који је и након периода из става 1. овог члана наређењем надлежног државног органа Републике Србије вршио војне и друге дужности ради одбране суверенитета, независности и територијалне целовитости Републике Србије у складу са важећим Уставом;

(8) Под зоном борбених дејстава, у смислу овог Закона, сматра се простор у коме су извођена борбена дејства, на копну, воденој површини или ваздуху, одређен или ограничен по фронту линијом додира и по дубини до задње границе домета непријатељског тактичког наоружања са којим је непријатељ деловао у рату или у другим оружаним акцијама, у зони одговорности јединице којој је ратни ветеран припадао.

Члан 3.

(1) Смртно страдали ратни ветеран је борац који је:

1. погинуо у одбрани суверенитета државних субјеката из члана 2. став 1. и 3. у периоду утврђеном чланом 2. ставом 2. овог Закона,

2. убијен приликом заробљавања или у непријатељском логору,

3. умро од последица ране, повреде или озледе задобијене у одбрани суверенитета државних субјеката, а најкасније до 26. јуна 2000. године.

4. умро од последица болести, погоршања болести или појаве болести у одбрани суверенитета државних субјеката најкасније до 26. јуна 2000. године., а након тога рока узрочна веза између смрти и учешћа у одбрани суверенитета државних субјеката утврђује се у поступку вештачења прописаним чланом 124. ставом 1. тачком 7. овог Закона,

5. извршио самоубиство као последицу психичке болести проузроковане учествовањем у одбрани суверенитета државних субјеката,

6. умро од последица ране, повреде или озледе задобијене у одбрани суверенитета државних субјеката, а до смрти је био признати ратни војни инвалид I. групе са правом на додатак на негу и помоћ друге особе.

(2) Смртно страдалим лицима у одбрани суверенитета државних субјеката сматрају се и припадници медицинског особља, ратни извештачи, припадници ватрогасних јединица, поморци, чланови посада бродова трговачке морнарице и друге особе које су по налогу надлежних тела државне власти у обављању војних или других дужности у одбрани суверенитета државних субјеката погинуле, убијени приликом заробљавања или у непријатељском логору или умрли од последица ране, повреде или озледе задобијене при обављању тих дужности.

Члан 4.

(1) Заробљени или нестали ратни ветеран је борац који је у одбрани суверенитета добразложен је предлога закона_nase korekcija државног субјекта заробљен и задржан у непријатељском логору или затвору најмање 3 дана или је нестао у току оружаних дејстава.

(2) Заробљена или нестала особа из члана 3. става 2. овог Закона је особа која је провела у непријатељском логору или затвору најмање 3 дана или је нестала приликом обављања војних и других дужности по налогу надлежних тела државне власти државних субјеката.

Члан 5.

(1) ратни војни инвалид (у даљем тексту: РВИ) је ратни ветеран којем је организам оштећен најмање 20% због ране или повреде коју је задобио у одбрани суверенитета државног субјекта, односно као заробљеник у затвору или непријатељском логору. Сматра се да је оштећење организма заробљеника у непријатељском логору на тој основи најмање 20% трајно.

(2) РВИ је и ратни ветеран којем је организам оштећен најмање 20% због болести, а болест, погоршање болести, односно појава болести непосредна је последица учешћа у одбрани суверенитета државног субјекта.

(3) РВИ је и ратни ветеран који је оболио од посттрауматског стресног поремећаја (ПТСП) за време или након завршетка оружаних акција у одбрани суверенитета државног субјекта.

(4) Права РВИ утврђена овим Законом остварује и особа (медицинско особље, ратни извештачи, припадници ватрогасних јединица, поморци, чланови посаде бродова трговачке морнарице и друга особа) којој је организам оштећен за најмање 20% због ране или повреде коју је задобила при обављању војних или других дужности по налогу надлежних тела државне власти у одбрани суверенитета или као заробљеник у непријатељском логору .

(5) РВИ је и странац којем је као ратном ветерану организам оштећен најмање 20% због ране или повреде коју је задобио у одбрани државног субјекта или као заробљеник у непријатељском логору или због болести, а болест, погоршање болести, односно појава болести непосредна је последица учешћа у одбрани суверенитета државног субјекта.

Члан 6.

(1) Члановима породице смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана, према овом Закону, сматрају се брачни друг, деца рођена у браку или ван брака, усвојена деца и пасторчад (чланови уже породице), родитељи, очух, маћеха и усвојитељ.

(2) Чланом уже породице смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана према овоме Закону сматра се и ванбрачни друг који је с ратним ветераном до његове смрти, заробљавања или нестанка живео у заједничком домаћинству најмање три године.

(3) Статус ванбрачне заједнице из става 2. овог члана утврђује се у ванпарничном судском поступку.

(4) Предност у остваривању права између чланова породице из става 1. и 2. овог члана утврђује се према прописима о наслеђивању. Чланови породице из истог наследног реда остварују право према међусобном споразуму. Ако се споразум не постигне, предност у остваривању права има члан породице из истог наследног реда који је с ратним ветераном живео у заједничком домаћинству.

(5) Очух и маћеха остварују права према овом Закону ако су ратног ветерана издржавали или је ратни ветеран њих издржавао најмање пет година пре смрти.

(6) Пасторак је особа која нема живог једног од родитеља или су родитељу одузета родитељска права правоснажном пресудом суда, а ратни ветеран га је издржавао најмање годину дана пре смртног страдања, заробљавања или нестанка.

Члан 7.

За лица из члана 1. овим се Законом уређују:

1. право на здравствену заштиту,
2. права из пензијског осигурања:
 - право на старосну пензију и превремену старосну пензију,
 - право на инвалидску пензију,
 - права на основу преостале радне способности,
 - право на породичну пензију,
 - право на најнижу пензију,
 - право на стаж осигурања или посебни стаж,
3. право на додатак за децу,
4. право на запошљавање,
5. право на стамбено збрињавање,
6. право на акције, односно уделе у привредним друштвима без наплате,
7. борачки додатак,
8. остала права.

Члан 8.

Права из овог Закона која се остварују на основу оштећења организма, смртног страдавања члана породице те материјалних и других потреба корисника јесу:

- Права на основу оштећења организма:

1. лична инвалиднина,
2. додатак за негу и помоћ друге особе,
3. ортопедски додатак,
4. медицинска, односно физикална рехабилитација,
5. накнада трошкова превоза,
6. једнократна новчана помоћ.

- Права на основу губитка, заробљавања или нестанка члана породице:

1. породична инвалиднина,
2. повећана породична инвалиднина,
3. увећана породична инвалиднина,
4. права чланова породице заробљеног или несталог ратног ветерана,
5. права чланова породице после смрти РВИ.

- Права на основу материјалних и других потреба корисника:

1. посебни додатак,
2. услуге лица за пружање неге и помоћи,
3. додатна новчана накнада,
4. додатак за помоћ у кући,
5. предност при смештају у установе социјалне заштите, геронтолошке центре,
6. обележавање места погибије ратног ветерана,

7. обезбеђивање трошкова сахране уз одавање војне почести.

Члан 9.

(1) На питања у вези са правима из члана 7. и 8. овог Закона, условима за стицање, коришћење и престанак тих права те с поступком њиховог остваривања, која нису уређена овим Законом, примењују се посебни закони и други прописи које уређује облигационо право.

(2) Права по овом Закону остварују држављани Републике Србије, а страни држављани само ако их не остварују од државе чији су држављани или од државе на чијем подручју имају пребивалиште.

Члан 10.

(1) Не могу остварити права из овог Закона особе које су оштећења организма задобиле као припадници, помагачи или сарадници непријатељских војних и паравојних јединица као и особе које су осуђене правоснажном судском пресудом због учествовања у непријатељским војним и паравојним јединицама или због угрожавања уставног поретка и безбедности државног субјекта, као ни чланови њихових породица.

(2) Права утврђена овим Законом не могу остварити ни лица која су се у оружаним дејствима, зони истих или у припреми за одлазак у јединицу саме раниле или повредиле ради избегавања војне обавезе, нити особе за које је у одговарајућем поступку утврђено да су самовољно или без допуштења надлежног команданта напустиле јединицу у било којем периоду или се нису одазвале мобилизацији.

(3) Препреке из става 1. и 2. овог члана односе се и на признавање статуса ратног ветерана.

ГЛАВА II

1. ПРАВО НА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ

Члан 11.

(1) Ратни ветеран има право на здравствену заштиту и друга права из основног здравственог осигурања остварује на начин и према условима утврђеним Законом о здравственом осигурању и прописима донетим на основу тога закона.

(2) Од учешћа у покрићу дела трошкова здравствене заштите (партиципација) ослобађају се чланови породице смртно страдалог ратног ветерана, чланови породице заробљеног или несталог ратног ветерана, РВИ и ратни ветерани.

Члан 12.

(1) ратни ветеран коме је рана, повреда, болест, погоршање болести, односно појава болести непосредна последица учешћа у оружаним дејствима из члана 2. овог Закона има право на потпуну медицинску рехабилитацију, право на сва потребна ортопедска и друга помагала, лекове и лечење без накнаде, те право првенства на коришћење здравствене заштите у иностранству с пратњом друге особе, ако му је потребно такво лечење које се не може обавити у Републици Србији.

(2) Државни фонд за здравствено осигурање обавезан је да обезбеди ратном ветерану ортопедско помагало најкасније у року 30 дана од пријема захтева надлежне здравствене установе која је утврдила врсту потребног ортопедског помагала након завршеног лечења. Ако се ортопедско помагало израђује по мери, наведени рок продужава се за највише 60 дана.

(3) Права из става 1. овог члана која Законом о здравственом осигурању и прописима донесеним на основу њега нису утврђена као стандард права из основног здравственог осигурања, ратни ветеран остварује на начин и по поступку прописаном општим актом који доноси министар рада, запошљавања и социјалне политике уз сагласност министра здравља.

2. ПРАВА ИЗ ПЕНЗИЈСКОГ ОСИГУРАЊА

Право на старосну пензију

Члан 13.

Ратни ветеран остварује право на старосну пензију под условом и на начин прописан Законом о пензијском и инвалидском осигурању, ако овим Законом није друкчије одређено.

Члан 14.

(1) Ратном ветерану који на основу навршеног пензијског стажа оствари право на старосну пензију мању од пензије која би му припадала за 40 година пензијског стажа лични бод повећава се зависно о времену проведену у оружаном сукобу, и то:

1. ратном ветерану са учешћем од најмање 45 дана за 20%
2. добровољцу за 30%.

(2) Тако повећана пензија не може износити више од пензије одређене на основу 40 година укупног пензијског стажа.

(3) Ратном ветерану који оствари право на превремену старосну пензију

према Закону о пензијском и инвалидском осигурању, тако одређена пензија повећава се за одговарајући проценат из става 1. тачке 1. и 2. овог члана, зависно о времену проведеном у оружаном сукобу.

Право на инвалидску пензију

Члан 15.

(1) Ратни ветеран код којег је настао трајни губитак радне способности (општа неспособност за рад) или код којег је настала професионална неспособност за рад као последица рањавања, повреде, заробљавања, болести, посттрауматског стресног поремећаја (ПТСП), погоршања болести, односно појаве болести задобијене у одбрани суверенитета државног субјекта има право на инвалидску пензију.

(2) Ако је општа неспособност за рад или професионална неспособност за рад делимично проузрокована рањавањем, повредом, заробљавањем, болести, погоршањем болести, односно појавом болести задобијене у одбрани суверенитета државног субјекта, а делимично рањавањем, повредом, болешћу или погоршањем болести изван тих околности, инвалидска пензија одређује се сразмерно утицају појединих узрока на инвалидност.

(3) Право на инвалидску пензију остварује се под условима и на начин прописан Законом о пензијском и инвалидском осигурању, ако није овим Законом другачије одређено.

Члан 16.

(1) Лични бод ради одређивања инвалидске пензије ратном ветерану за инвалидност (општа или професионална неспособност за рад) која је у целости или у делу настала као последица рањавања, повреде, заробљавања, болести, погоршања болести, односно појавом болести задобијене у одбрани суверенитета државног субјекта утврђује се на основу припадајуће основице, тако да се основица утврђена за годину која претходи години у којој се остварује право на пензију подели са просечном годишњом платом свих запослених у Републици Србији за ту календарску годину.

(2) Лични бод ради одређивања пензије утврђује се према вредносном боду у години која претходи години у којој се остварује право на пензију.

Члан 17.

Полазни фактор 1,10 је код израчунавања:

- Инвалидске пензије ратног ветерана без статуса РВИ.

Полазни фактор 1,50 је код израчунавања:

- Инвалидске пензије ратног ветерана са статусом РВИ.

- Инвалидске пензије добровољца без статуса РВИ.

Полазни фактор 1,85 је код израчунавања:

- Инвалидске пензије добровољца са статусом РВИ.

Члан 18.

(1) Лични бод за одређивање инвалидске пензије ратном ветерану за инвалидност (општа или професионална неспособност за рад) која је у целости или у делу настала као последица рањавања, повреде, заробљеништва, болести, погоршања болести, односно појаве болести задобијене у одбрани суверенитета државног субјекта добија се тако да се просечан вредносни бод из члана 16. овог закона помножи са полазним фактором и пензијским стажом од 40 година.

(2) Ова пензија се одређује на основу личних бодова из става 1. овог члана повећаних за 45%.

Члан 19.

Пензијски фактор за инвалидску пензију због професионалне неспособности за рад која је у целости или у делу настала као последица рањавања, повреде, заробљеништва, болести, погоршања болести, односно појаве болести задобијене у одбрани суверенитета државног субјекта која се исплаћује ратном ветерану за време запослења или обављања самосталне делатности је 0,5.

Члан 20.

Основице из члана 16. овог члана усклађују се почетком сваке календарске године с променом просечне плате свих запослених у Републици Србији у претходној години.

Члан 21.

(1) Ратном ветерану који оствари право на инвалидску пензију према Закону о пензијском и инвалидском осигурању, и која на основу навршеног пензијског стажа износи мање од пензије која би му припадала за 40 година пензијског стажа лични бод повећава се зависно о времену проведеном у оружаним дејствима, и то:

1. ратном ветерану са учешћем од најмање 45 дана за 20%
2. добровољцу за 30%.

(2) Тако повећана инвалидска пензија не може износити више од пензије одређене на основу личног бода за 40 година пензијског стажа.

Члан 22.

Ратни ветеран остварује право на инвалидску пензију према Закону о пензијском и инвалидском осигурању зависно о услову покривености радног века навршеним пензијским стажом.

Право на професионалну рехабилитацију

Члан 23.

(1) ратни ветеран код којег као последица рањавања, повреде, заробљеништва, болести, погоршања, односно појаве болести задобијене у одбрани суверенитета државног субјекта постоји преостала радна способност има право на професионалну рехабилитацију, укључујући оспособљавање за обављање послова за које се тражи стручна спрема виша од његове без обзира да ли му је након професионалне рехабилитације обезбеђено запослење код којег настане инвалидност пре навршене 40. године живота (жене), односно 45. године живота (мушкарци).

(2) Право на професионалну рехабилитацију решава Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање након оцене преостале радне способности ратног ветерана и одређује рок трајања професионалне рехабилитације.

(3) Од дана стицања права на професионалну рехабилитацију до упућивања на исту, као и током професионалне рехабилитације, ратни ветеран има право на накнаду у износу инвалидске пензије због опште неспособности за рад, коју исплаћује Републички фонд за пензијско и

инвалидско осигурање.

(4) Након завршене професионалне рехабилитације ратни ветеран пријављује се Републичком заводу за запошљавање и припада му накнада из става 3. овог члана најдуже 12 месеци од завршене професионалне рехабилитације под условом да се у року 30 дана од завршетка професионалне рехабилитације пријавио надлежној служби за запошљавање и да се у складу са прописима о запошљавању редовно пријављује тој служби.

(5) ратни ветеран губи право на накнаду из става 4. овог члана ако супротно прописима о запошљавању одбије ступити на одговарајући посао за који се оспособио професионалном рехабилитацијом.

(6) Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање обавезан је упутити ратног ветерана на професионалну рехабилитацију најкасније у року 30 дана од правоснажности решења о признавању права на професионалну рехабилитацију.

(7) Органи државне управе, органи судске власти те друга тела државне власти, тела јединица локалне, околне и покрајинске и подручне (регионалне) самоуправе, јавне установе, ванбуџетски и буџетски фондови, те правна лица у власништву или претежном власништву Републике Србије и у власништву или претежном власништву јединица локалне самоуправе обавезни су да примају ратног ветерана којег упутити Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање ради професионалне рехабилитације.

Право на породичну пензију

Члан 24.

Чланови породице смртно страдалог ратног ветерана чија је смрт проузрокована рањавањем, повредом, болешћу, погоршањем, односно појавом болести задобивеној у одбрани суверенитета државног субјекта имају право на породичну пензију према овом Закону.

Члан 25.

Право на породичну пензију остварује се под условом и на начин прописан Законом о пензијском и инвалидском осигурању ако није овим Законом другачије одређено.

Члан 26.

(1) Износ породичне пензије члановима породице смртно страдалог ратног ветерана у одбрани суверенитета државног субјекта израчунава се тако да се лични бодови помноже са одговарајућим пензионим фактором и актуелном вредношћу пензије на дан остваривања права на пензију.

(2) Лични бод утврђује се на основу припадајуће основице члана 16. овог Закона, тако да се основица утврђена за годину која претходи години у којој се остварује право на пензију подели са просечном годишњом платом свих запослених у Републици Србији за ту календарску годину.

(3) Лични бод за одређивање пензије добија се тако да се вредносни бод из члана 16. овог Закона помножи са полазним фактором и пензијским стажом од 40 година.

Полазни фактор 1,50 је код израчунавања:
породичне пензије после смрти осигураника ратног ветерана

Полазни фактор 1,90 је код израчунавања:
породичне пензије после смрти осигураника ратног ветерана – добровољца.
Пензије се одређује на основу личних бодова повећаних за 45%.

(4) До стицања права на породичну пензију у складу са одредбама овог закона удовици (удовцу) припада новчана накнада због незапослености.

Члан 27.

Износ породичне пензије члановима породице смртно страдалог ратног ветерана у одбрани суверенитета државног субјекта који је био корисник инвалидске пензије признате према овом Закону или одговарајућим ранијим законима одређује се применом личног бода умрлог корисника пензије уз примену пензијског фактора из члана 28. овог Закона.

Члан 28.

Пензијски фактор износи за породичну пензију: - која припада брачном другу и детету, или само детету ратног ветерана 1,0

- Која припада само за оба родитеља 1,0

- Која припада само брачном другу, односно само једном родитељу 0,8

- За свако дете повећава се за 0,1.

Члан 29.

(1) Удовица, односно мајка ратног ветерана стиче право на породичну пензију ако је узрок смрти у вези са одбраном суверенитета државног субјекта, када наврши 40 година живота. Удовац, односно отац ратног ветерана исто право стиче кад наврши 50 година живота.

(2) Лица из става 1. овог члана право на пензију стичу без обзира на године живота, ако код њих настане општа неспособност за рад, пре испуњења услова из става 1. овог члана.

(3) Деца, усвојеници и пасторчад смртно страдалог ратног ветерана остварују право на породичну пензију и након завршетка или прекида редовног школовања ако су незапослена, а најдуже 12 месеци након завршетка или прекида редовног школовања.

(4) Одредбе овог члана примењују се и на маћеху, очуха и усвојитеља ратног ветерана.

(5) Лицима из става 1., 3. и 4. овог члана породична пензија одређује се применом личног бода корисника породичне пензије признате члановима породице смртно страдалог ратног ветерана према ранијим Законима, уз примену пензијског фактора из члана 28. овог Закона.

Члан 30.

(1) Члановима породице ратног ветерана који остварују право на породичну пензију према Закону о пензијском осигурању и који на основу навршеног пензијског стажа остварују право на пензију мању од пензије одређене за 40 година пензијског стажа лични бод се повећава зависно о времену проведеном у оружаном сукобу, и то:

1. ратном ветерану са стажом до 45 дана за 20%

2. добровољцу за 30%.

(2) Тако повећана пензија не може износити више од пензије одређене на основу личног бода за 40 година укупног пензијског стажа.

Најнижа пензија

Члан 31.

(1) Кориснику инвалидске или породичне пензије који је делом или у целости остварио пензију према одредбама овог Закона, а пензија је мања

од најниже пензије одредиће се најнижа пензија према ставу 4. овог члана.

(2) Кориснику старосне или инвалидске пензије, ратном ветерану као и кориснику породичне пензије после смрти ратног ветерана који је остварио пензију према општем пропису, а пензија је мања од најниже пензије одредиће се најнижа пензија према ставу 4. овог члана.

(3) ратном ветерану који је навршио 65 година старости (мушкарац), односно 60 година старости (жена), а не испуњава услове пензијског стажа за стицање права на старосну пензију према Закону о пензијском и инвалидском осигурању, изузетно од одредби става 1. и 2. овог члана, припада право на пензију у висини најниже пензије одређене према одредби става 4. овог члана.

(4) Најнижа пензија одређује се од основице која износи 45% просечне нето плате свих запослених у Републици Србији, у години која претходи години остваривања права, а према подацима Државног завода за статистику.

(5) Најнижа пензија одређена према ставу 1. овог члана корисника инвалидске пензије због професионалне неспособности признате према члану 15. овог Закона одређује се уз примену пензијског фактора одређеног Законом о пензијском и инвалидском осигурању.

(6) Најнижа пензија одређена према ставу 2. овог члана одређује се уз примену полазног фактора и пензијског фактора дефинисаним важећим Законом о пензијском и инвалидском осигурању.

(7) Најнижа пензија према ставу 1. и 2. овог члана као и пензија призната према ставу 3. овог члана усклађује се почетком сваке календарске године с променом просечне нето плате свих запослених у Републици Србији у претходној години.

(8) Најнижа пензија одређена према ставу 1. и 2. овог члана као и пензија призната према ставу 3. овог члана не припада кориснику пензије за време запослења или обављања самосталне делатности.

Члан 32.

(1) Свака оцена инвалидности на основу које се стиче право на професионалну рехабилитацију или право на инвалидску пензију коју доноси овлашћени вештак у пензијско-инвалидском осигурању, те призната породична пензија члановима породице смртно страдалог ратног ветерана и призната новчана накнада у износу породичне пензије члановима породице заробљеног или несталог ратног ветерана подлеже ревизији коју врши Комисија за ревизију оцене инвалидности.

(2) Состав и начин рада Комисије прописује министар рада, запошљавања и социјалне политике Правилником о раду Комисије.

Стаж у двоструком трајању

Члан 33.

(1) Ратним ветеранима који су за време учествовања у оружаном сукобу били запослени или им се стаж осигурања за то време рачуна по другој основи, време проведено у оружаном сукобу, као и време проведено на лечењу за време оружаног сукоба рачуна се као стаж осигурања у двоструком трајању, а ратним ветеранима који нису запослени или нису остваривали стаж осигурања по другом основу, време проведено у оружаном сукобу, као и време проведено на лечењу за време оружаног сукоба рачуна се као посебан стаж у двоструком трајању, у складу са постојећим прописима.

(2) Ратном ветерану који је након демобилизације остварио право на новчану накнаду на основу привремене неспособности за рад, сво време коришћења те накнаде признаје се као посебан стаж у једноструком трајању.

(3) Ратном ветерану који након 26.јуна 1999. није био запослен или који није остварио стаж осигурања, односно посебан стаж по другој основи, а обављао је задатке у јединицама Министарства унутрашњих послова, Војске СРЈ, СЦГ, Србије, односно Министарства одбране Републике Србије, то раздобље рачуна се као посебан стаж у једноструком трајању.

3. ПРАВО НА ДОДАТАК ЗА ДЕЦУ

Члан 34.

Деци смртно страдалог ратног ветерана и деци заробљених или несталих ратних ветерана припада додатак за децу у највишем предвиђеном износу.

4. ПРАВО НА ЗАПОШЉАВАЊЕ

Члан 35.

(1) Органи државне управе, органи судске власти те друга тела државне власти, тела јединица локалне и подручне (регионалне) самоуправе обавезна су приликом запошљавања службеника и осталих лица на административним пословима дати предност незапосленом уколико испуњава тражене услове из конкурса, односно огласа и то следећим редоследом:

- Детету смртно страдалог ратног ветерана без оба родитеља,
- Ратном ветерану са статусом РВИ,
- Члану породице смртно страдалог ратног ветерана,
- Ратном ветерану државног субјекта,
- Деци ратног ветерана при првом запошљавању.

(2) Јавне службе, јавне установе, ванбуџетски и буџетски фондови, правна лица у власништву или претежном власништву Републике Србије и правна лица у власништву или претежном власништву јединица локалне и подручне (регионалне) самоуправе, обавезне су приликом запошљавања дати предност лицу из става 1 . овог члана, по утврђеном редоследу, уколико испуњава тражене услове из конкурса, односно огласа.

(3) Да би остварило право предности при запошљавању, лице из става 1. овог члана које испуњава услове за остваривање тога права, дужно је уз пријаву, односно понуду на конкурс приложити све доказе о испуњавању тражених услова, као и решење о признатом статусу, односно потврду о признатом статусу из које је видљиво поменуто право те доказ да је незапослено.

(4) Спровођење одредбе става 1. и 2. овог члана надзире надлежна инспекција која је по посебним прописима овлашћена за надзор у вези са запошљавањем.

(5) Лице које не буде примљено у тело државне управе, судске власти или орган јединице локалне и подручне (регионалне) самоуправе, уколико сматра да му је повређено право предности при запошљавању да би остварило наведено право обавезно је да поднесе приговор на решење о пријему .

(6) По коначности решења о пријему из става 5. овог члана или по протеку рока од петнаест дана од дана подношења приговора против тог решења, особа која оцени да јој је повређено право предности при запошљавању, може у наредних петнаест дана да поднесе захтев управној инспекцији за спровођење надзора.

(7) Управна инспекција обавезна је у року осам дана од дана пријема захтева за надзор обавестити доносиоца решења о пријему о покретању поступка надзора ради остварења права предности при запошљавању.

(8) Доносилац решења о пријему - руководиоца тела не може донети решење о постављењу на радно место изабраног кандидата до окончања поступка надзора.

(9) Решење о постављењу (распореду) донето пре окончања поступка надзора управна инспекција прогласиће ништавним.

(10) Управна инспекција по спровођењу надзора овлашћена је у случају постојања повреде права предности решењем поништити решење о пријему у државну службу. Против тог решења може се водити управни спор.

(11) Уколико управна инспекција утврди да у поступку пријема није извршена повреда права, обавестиће подносиоца захтева за надзор и руководиоца тела о резултатима спроведеног управног надзора.

(12) Лице из става 1. овог члана коме није дата предност при запошљавању, а радни однос се заснива склапањем уговора о раду, може поднети захтев надлежној инспекцији за спровођење надзора, најкасније у року 15 дана од заснивања радног односа.

(13) У случају заснивања радног односа склапањем уговора о раду, надлежна инспекција обавезна је размотрити захтев подносиоца у року 30 дана од дана пријема, а уколико због сложености поступка утврђивања одлучних чињеница није у могућности да донесе решење у наведеном року, донеће га у најкраћем могућем року.

(14) Ако надлежна инспекција утврди да је склапањем уговора о раду повређено право предности при запошљавању лица из става 1. овог члана, решењем ће утврдити да склопљени уговор о раду због тога нема правног дејства од дана правоснажности тог решења.

(15) Повреда права предности при запошљавању која је утврђена правоснажним решењем из става 14. овог члана представља оправдан разлог за отказ уговора о раду чијим склапањем је то право повређено.

(16) Предност при запошљавању из става 1. овог члана не могу остварити лица из става 1. овог члана којима је радни однос код последњег послодавца престао њиховом кривицом.

(17) Уколико је послодавац принуђен да прогласи технолошки вишак, у избору више запослених лица, послодавац је дужан да обезбеди предност у задржавању радног места лицу које испуњава неки од услова из става 1. овог Члана. Ако више лица задовољавају услове из става 1. овог Члана, предност се даје према наведеном редоследу у ставу 1. овог Члана.

Члан 36.

(1) Право на стамбено збрињавање, предност при стамбеном збрињавању те могућност куповине станова уз кредитну отплату под приступачнијим условима од тржишних у погледу камата и рокова отплате, имају особе

утврђене овим Законом ако немају решено стамбено питање или је решено на неодговарајући начин, односно ако 10 година непрекидно пребивају у породичној кући или стану у државном власништву или власништву јединица локалне самоуправе.

(2) Право на стамбено збрињавање остварује се доделом стамбеног кредита за куповину стана или куће, односно изградњу куће или стана, за разлику у површини, за надоградњу, наставак изградње и завршетак породичне куће, за побољшање услова становања, те могућношћу куповине станова кредитом по приступачнијим условима од тржишних у погледу камата и рокова отплате.

(3) Право на стамбено збрињавање доделом стамбеног кредита, односно могућност куповине стана кредитом по приступачнијим условима од тржишних у погледу камата и рокова отплате имају:

1. чланови породице смртно страдалог ратног ветерана,
2. чланови породице заробљеног или несталог ратног ветерана,
3. РВИ од I до X групе.

(4) РВИ са оштећењем организма 100% I групе који се крећу искључиво у инвалидским колицима стамбено се збрињавају по посебној уредби Владе Републике Србије која ће бити донешена након усвајања овог Закона, изградњом куће с посебном прилагођавањем или сличним стамбеним простором.

(5) Предност при остваривању права на стамбено збрињавање између чланова породице смртно страдалог ратног ветерана утврђује се према прописима о наслеђивању, на начин да чланови породице истога наследног реда остварују право према међусобном споразуму, с тиме да то право може остварити само један члан породице. Ако се споразум не постигне право на стамбено збрињавање има члан породице који је имао заједничко пребивалиште са смртно страдалим у време страдања.

(6) Изузетно од одредбе става 5. овог члана ако је у питању родитељ смртно страдалог ратног ветерана који није стамбено збринут може му се дати стан у закуп са правом на заштићену најамнину до његове смрти, али без права откупа.

(7) Деца смртно страдалог ратног ветерана остварују право на стамбено збрињавање према овом Закону ако су у тренутку подношења захтева били млађи од 15 година, односно не старији од 26 година и ако су на редовном школовању.

(8) Право на стамбено збрињавање имају и чланови уже породице у случају смрти РВИ, ако су имали заједничко пребивалиште с умрлим у тренутку његове смрти, с тиме да то право остварују заједно.

(9) Право на стамбено збрињавање корисници права остварују на основу правоснажног решења о трајно утврђеном статусу.

Члан 37.

Право на стамбено збрињавање доделом стамбеног кредита остварује се ако особа из члана 36. овога Закона нема следеће препреке за остваривање истог:

- Ако има у власништву одговарајући стан или кућу,
- Ако такав стан или кућу користи у својству заштићеног најмопримца на неодређено време,
- Ако је имала стан или кућу у власништву коју је продала, даровала, заменила или на други начин отуђила након почетка оружаног сукоба,
- Ако је на основу Закона о промету непокретности на којима постоји станарско право то исто право уступила другом станару и на наведени начин том другом станару омогућила куповину стана по повољнијим условима,
- Ако се одрекла наследства куће или стана према прописима о наслеђивању, односно да је другом уступила или деобеним уговором заменила свој наследни део куће или стана за друго стварно право,
- Ако је стамбено збринута доделом стана, односно стамбеног кредита према раније важећем Закону о основним правима бораца, ратних војних инвалида и чланова њихових породица.

Члан 38.

(1) Лица из члана 36. става 3. овог Закона које остварују право на стамбено збрињавање доделом стамбеног кредита то право остварују следећим редоследом:

1. деца смртно страдалог ратног ветерана, те остали чланови породице смртно страдалог ратног ветерана и РВИ с оштећењем организма од 100% I и II групе,
2. РВИ према степену оштећења организма (од 90% до 50%),

3. РВИ према степену оштећења организма (од 40% до 20%).

(2) Стамбено збрињавање осигураће се према расположивим средствима, а под истим се подразумевају финансијска средства, односно куће и станови у државном власништву које за стамбено збрињавање обезбеђује Република Србија, те јединице локалне самоуправе које обезбеђују средства за одговарајуће грађевинско земљиште, уређење комуналне инфраструктуре и прикључке на инфраструктуру, односно подмирење трошкова који се односе на инфраструктуру и трошкове комуналног доприноса.

(3) Лица која остваре право на стамбено збрињавање доделом стамбеног кредита, стамбени кредит могу користити:

- За куповину стана изграђеног у организованој изградњи или
- За куповину стана у властитој организацији или
- За изградњу куће или
- За куповину коришћеног стана или куће у власништву Републике Србије или
- За разлику у површини, односно за надоградњу стана или куће или
- За наставак изградње и завршетак куће или
- За побољшање услова становања.

(4) Стан, односно кућа стечена на начин прописан у ставу 2. овог члана у личном је власништву носиоца права осим у случају ако су право стекли чланови породице смртно страдалог ратног ветерана и у том случају су стечене некретнине сувласништво чланова породице и не могу се отуђити док су чланови породице малолетни.

Члан 39.

(1) Организована изградња спроводи се путем Министарства грађевинарства и урбанизма, а у сарадњи са Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, у складу са пословима из њихова делокруга утврђеним Законом о Влади Републике Србије.

(2) Организована изградња спроводи се према месту пребивалишта корисника у време страдања, односно у месту у којем корисник права има пребивалиште непрекидно 5 година од 1991. године или је у том месту боравио као избегло или прогнано лице непрекидно 5 и више година и писаном изјавом под материјалном и кривичном одговорношћу исказао да се у том месту жели трајно настанити, јер га за то вежу породичне и друге прилике.

(3) Грађевинско земљиште и комунално опремање за организовану изградњу уступају јединице локалне самоуправе на чијем се подручју спроводи програм организоване изградње. Јединице локалне самоуправе могу остварити повраћај средстава за уступљено грађевинско земљиште и комунално опремање од јединице локалне самоуправе у којој корисник стамбеног збрињавања из овог Закона има пребивалиште.

(4) Јединице локалне самоуправе могу спроводити изградњу објеката за потребе особа из члана 36. става 3. овог Закона на подручју те локалне самоуправе и мимо редоследа утврђеног чланом 38. ставом 1. овог Закона ако корисници стамбеног кредита имају пребивалиште на том подручју.

Члан 40.

(1) Јединице локалне самоуправе дужне су, у случају кад особа из члана 36. овог Закона користи стамбени кредит за изградњу породичне куће у месту пребивалишта у складу са чланом 39. став 2. овог Закона, уступити без накнаде грађевинско земљиште и комунално опремање.

(2) Право на комунално опремање стамбеног објекта имају и лица из члана 36. овог Закона ако остварују право на доделу стамбеног кредита за побољшање услова становања на истоме стамбеном објекту, као и особе које нису поднеле захтев за стамбено збрињавање, ако се у посебном поступку утврди да би имале то право, о чему Министарство рада, запошљавања и социјалне политике издаје одговарајућу потврду.

(3) У комунално опремање грађевинског земљишта из става 1. овог члана подразумевају се:

- Уређења приступних путева, јавне расвете и околине потребних за коришћење грађевине изграђене на уступљеном земљишту,

- Прикључци и мрежа за осигурање прикључка и електро прикључак, прикључак на водовод и канализациону мрежу, телефонске инсталације те ако на том подручју постоји грејна мрежа - гас и / или топловод.

(4) Јединице локалне самоуправе дужне су у случају из става 1. и 2. овог члана сносити и трошкове комуналног доприноса, односно поврат истих за одговарајућу БРП (брutto развијену површину).

Члан 41.

(1) Средства за стамбено збрињавање особа које остварују права на доделу стамбеног кредита обезбедиће се у државном буџету и буџетима јединица локалне самоуправе или у вредности кућа и станова у власништву Републике Србије.

(2) Средства остварена отплатом кредита и продајом кућа и станова на кредит, уплаћиваће се на рачун Министарство рада, запошљавања и социјалне политике до завршетка спровођења програма стамбеног збрињавања према овом Закону.

(3) Министарство рада, запошљавања и социјалне политике дужно је водити целокупну евиденцију продатих станова и других некретнина, пратити кредитну отплату и наплату додељених стамбених кредита, водити евиденцију о наплати, уплаћеним средствима те приспелим финансијским и другим обавезама у вези са стамбеним збрињавањем према овом Закону или је део тих послова дужно поверити пословној банци на основу Уговора о пословној сарадњи.

Члан 42.

(1) Особе које остварују право на доделу стамбеног кредита према овом Закону, додељени кредит отплаћују умањен за износ процента војног инвалидитета, с тим да су чланови породице смртно страдалог ратног ветерана и РВИ са 90% и 80% оштећења организма изједначени са РВИ са 100% оштећења организма.

(2) Када се стамбени кредит користи према одредбама овог Закона, РВИ плаћаће камату по следећим каматним стопама:

- За РВИ од 50% и више од 50% оштећења организма по стопи од 2%,

- За РВИ од 40% оштећења организма по стопи од 3%,

- За РВИ од 30% и 20% по стопи од 4%.

(3) Разлику од бенефицираних каматних стопа из става 2. овог члана до тржишне вредности субвенционисати ће Република Србија.

(4) Када се користи стамбени кредит за куповину стана на кредитну отплату, у вредности цене стана не урачунавају се трошкови грађевинског земљишта, комуналног опремања и комуналног доприноса у складу са чланом 40. овог Закона.

Члан 43.

Стамбени кредит и друга права везана за стамбено збрињавање остварују се за одговарајућу стамбену површину и одређују се према броју чланова породице и то:

а) самац — 35 м²

б) двочлана породица — 45 м²

ц) трочлана породица — 60 м²

д) четворочлана породица — 70 м²

е) петочлана породица — 80 м²

- За свакога следећег члана породице додатних 10 м² одступање од одговарајуће стамбене површине дозвољено је само код куповине стана путем стамбеног кредита или доделе стана изграђеног у организованој изградњи, за величину + / - 10 м².

Члан 44.

Износ кредита корисне стамбене површине куће или стана за куповину стана или куће, изградњу куће и разлику површине, надоградњу, односно наставак изградње те побољшање стамбених услова као и вредност кредита по м² нето корисне стамбене површине куће или стана за лица из члана 36. става 3. овог Закона регулисаће се уредбом Владе Републике Србије из члана 47. овог Закона.

Члан 45.

Право на стамбено збрињавање по овом Закону имају и лица из члана 36. става 3. овог Закона којима је делимично обновљена кућа или стан на начин и у износу који ће се регулисати уредбом Владе Републике Србије из члана 47. овог Закона.

Члан 46.

Износ стамбеног кредита за куповину стана или куће у властитој организацији утврђује се према предуговору о купопродаји, а највиши износ стамбеног кредита по м² одговарајуће површине стана из члана 43. овог Закона регулисаће се уредбом Владе Републике Србије из члана 47. овог Закона.

Члан 47.

Влада ће уредбом утврдити висину те начин и поступак остваривања права

на доделу стамбеног кредита, као и друга питања и услове везане за доделу стамбеног кредита те куповину станова и кућа уз кредитну отплату.

Члан 48.

(1) Чланови породице смртно страдалог ратног ветерана и РВИ од I до IV групе остварују право на стамбено збрињавање осим на начин прописан чланом 36. ставом 2. овог Закона и доделом те откупом стана.

(2) Чланови породице смртно страдалог ратног ветерана и РВИ који користе станове у власништву Републике Србије остварују право на доделу и откуп тих станова, ако су исти изграђени у грађевинама старијим од 15 година, и ако немају препрека за остварење права које прописује члан 37. овог Закона.

Члан 49.

Влада ће уредбом пренети право управљања становима и кућама у власништву Републике Србије, до сада на управљању надлежних министарстава и агенција, а на које се не односе одредбе Закона о промету непокретности на којима постоји станарско право, те их користе особе из овог Закона, на Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

Члан 50.

Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и Министарство грађевинарства и урбанизма обављају све стручне и друге послове који се односе на стамбено збрињавање.

6. ПРАВО НА ДЕОНИЦЕ, ОДНОСНО УДЕЛЕ У ПРИВРЕДНИМ ДРУШТВИМА БЕЗ НАПЛАТЕ

Члан 51.

(1) Право на акције, односно уделе у привредним друштвима из портфеља државне Агенције за приватизацију и право на акције, односно уделе у правним лицима у власништву Републике Србије које су приватизоване или ће се приватизовати, без наплате, имају ратни ветерани, РВИ, чланови породице смртно страдалог ратног ветерана, чланови породице заробљеног или несталог ратног ветерана, у складу са одредбама Закона о приватизацији и другим законима који регулишу ову област.

(2) Лица из става 1. овог члана остварују право на акције, односно уделе у привредним друштвима без наплате по мерилима, у износу и по поступку у складу са одредбама Закона о приватизацији и другим важећим законима.

Члан 52.

Ратни ветерани и породице смртно страдалог ратног ветерана, заробљеног или несталог ратног ветерана те РВИ ослобађају се плаћања пореза на промет акција, односно удела и пореза на остварени приход од преноса акција, односно удела који им је уступила државна Агенција за приватизацију.

7. БОРАЧКИ ДОДАТАК

Члан 53.

Ратни ветеран из Члана 2., овог Закона и то ратни ветеран са најмање 45 дана проведених у оружаним акцијама, као и добровољац из Члана 2. став 4. овог Закона има право на борачки додатак у износу од 60% просечног личног дохотка у Републици Србији месечно уколико је незапослен и не остварује друга права по основу ПИО и нема приходе по другим основама.

8. ОСТАЛА ПРАВА

ПРЕДНОСТ ПРИ УПИСУ У ОБРАЗОВНЕ УСТАНОВЕ

Члан 54.

Деца смртно страдалог ратног ветерана, деца заробљеног или несталог ратног ветерана, РВИ и деца РВИ, ратни ветерани, добровољац и деца добровољца директно се уписују у средње школе и високе школске установе, под условом да пређу бодовни, односно на други начин прописани праг за упис, те да задовоље на испиту способности и талентованости у средњим школама и факултетима у којима се спроводи пријемни испит.

ПРАВО НА СТИПЕНДИЈУ

Члан 55.

(1) ратни ветеран, деца ратног ветерана, деца смртно страдалог ратног ветерана, деца заробљених или несталих ратних ветерана, РВИ и деца РВИ, добровољац и деца добровољца имају право на стипендију током редовног средњошколског образовања, редовног високошколског студија те право на накнаду дела трошкова школарине постдипломских студија на факултетима, јер им редовни приходи месечно по члану домаћинства не прелазе двоструки износ цензуса из члана 89. става 1. тачке 5. овог Закона.

(2) Услови и мерила за остваривање права из става 1. овог члана прописује министар просвете, науке и технолошког развоја уз сагласност министра рада, запошљавања и социјалне политике.

Члан 56.

Влада Републике Србије основаће посебни фонд за стипендирање особа из члана 55. става 1. овог Закона.

ПРЕДНОСТ ПРИ СМЕШТАЈУ У ЋАЧКЕ, ОДНОСНО СТУДЕНТСКЕ ДОМОВЕ

Члан 57.

Деца смртно страдалог ратног ветерана, РВИ и њихова деца, РВИ I групе и ратни ветерани имају предност при смештају у ћачке, односно студентске домове, под условом да им редовни приходи месечно по члану домаћинства не прелазе двоструки износ цензуса редовних новчаних прихода из члана 89. става 1. тачке 5. овог Закона.

ПРАВО НА БЕСПЛАТНЕ УЏБЕНИКЕ

Члан 58.

(1) Деца смртно страдалог ратног ветерана, РВИ и њихова деца и ратни ветерани имају право на бесплатне обавезне уџбенике за потребе редовног или ванредног школовања у основним и средњим школама, те на високим образовним установама под условом да то право не могу остварити по другим прописима и ако им редовни приходи месечно по члану домаћинства не прелазе двоструки износ цензуса редовних новчаних прихода из члана 89. става 1. тачке 5. овог Закона.

(2) Износ средстава потребних за куповину уџбеника из става 1. овог члана обезбеђује Министарство рада, запошљавања и социјалне политике, а министар правилником утврђује начин и поступак доделе.

ПРЕДНОСТ ПРИ ЗАКУПУ ПОСЛОВНОГ ПРОСТОРА

Члан 59.

(1) Општине, градови, окрузи, Аутономне Покрајине, Град Београд и

Република Србија, те правна лица у њиховом власништву или претежном власништву обавезни су на склапање уговора о закупу пословног простора за занатску или самосталну професионалну делатност, ако учествују у јавном конкурс у и задовољавају услове из најповољније понуде:

- Са члановима породице смртно страдалог ратног ветерана,
- Са члановима породице заробљеног или несталог ратног ветерана,
- Са РВИ ,
- Са добровољцима,
- Са ратним ветераном који је провео у оружаним акцијама из члана 2. овог Закона најмање 45 дана.

(2) Лица из става 1. овог члана имају првенствено право на склапање уговора о закупу пословног простора ако нису корисници пензије остварене по овом Закону.

(3) Пословни простор на којем је заснован закуп на основу услова из овог члана не може се дати у подзакуп.

(4) Уговор о закупу закључен противно одредбама овог члана ништаван је.

(5) На питања која се односе на заснивање и престанак закупа пословног простора и међусобна права и обавезе уговорних страна која нису уређена овим чланом примењује се Закон о средствима у својини Републике Србије.

(6) Предност при закупу пословног простора може се остварити само једнократно.

КОРЕКЦИЈА ПРИЛАЗА ДО ЗГРАДЕ

Члан 60.

(1) РВИ који нису способни за кретање без инвалидских колица и других ортопедских помагала и слепи РВИ имају право на прилагођавање прилаза до зграде и прилагођавање стана за кретање у колицима, ако се те прилагођавања могу извести, у складу са посебним прописима.

(2) Захтев за остваривање права из става 1. овог члана подноси се Министарству грађевинарства и урбанизма.

(3) Поступак и начин прилагођавања те рокови за извођење прилагођавања који не могу бити дужи од 6 месеци утврђују се правилником који доноси министар грађевинарства и урбанизма уз сагласност министра унутрашњих послова.

(4) Право на прилагођавање из става 1. овог члана РВИ може остварити само једнократно.

ЦАРИНСКЕ И ПОРЕСКЕ ОЛАКШИЦЕ

Члан 61.

(1) РВИ с оштећењем организма од 100% I групе има право на лични аутомобил са уграђеним одговарајућим прилагођавањима који му у власништво додељује Министарство рада, запошљавања и социјалне политике сваких 7 година.

(2) Брачни друг, пунолетна деца и родитељи смртно страдалих, заробљених или несталих ратних ветерана имају право на увоз путничког аутомобила без плаћања царине, посебног пореза и пореза на додану вредност једнократно, ако то право до сада нису искористили.

(3) РВИ од II до IV групе чије утврђено оштећење организма има за последицу оштећење функције екстремитета или оштећење вида, има право на увоз путничког аутомобила без плаћања царине, посебног пореза и пореза на додану вредност у износу утврђеног процента војног инвалидитета сваких 5 година.

(4) Права из става 1., 2. и 3. овог члана међусобно се искључују.

(5) Право на повластице из става 2. овог члана ако су родитељи разведени, има родитељ с којим је смртно страдали или заробљени или нестали ратни ветеран живео у заједничком домаћинству најмање 5 година пре смртог страдавања, односно од дана утврђивања да је особа заробљена или нестала.

(6) Ако корисник повластице из става 2. и 3. овог члана лични аутомобил прода, дарује или у целости отуђи у року од две године од набавке обавезан је да плати царину, посебни порез и порез на додатну вредност којих је био ослобођен при увозу.

(7) Ако РВИ или члан породице смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана умре пре истека рока од 2 године од набавке аутомобила, законски наследници могу продати аутомобил који су наследили без плаћања царине, посебног пореза и пореза на додатну вредност.

(8) Министарство рада, запошљавања и социјалне политике обавезно је обезбедити аутомобиле из става 1. овог члана у року од 6 месеци од подношења захтева.

(9) Влада Републике Србије ће утврдити уредбом услове и поступак остваривања царинских и пореских олакшица за ратне ветеране и чланове њихових породица.

Члан 62.

(1) РВИ ослобођени су плаћања царине и пореза на додатну вредност на ортопедска и друга помагала која представљају замену телесних органа, односно оштећених телесних органа те на резервне делове и потрошни материјал за та помагала.

(2) Незапослени РВИ, добровољац, ратни ветеран и породица смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана ослобођени су од плаћања царине и пореза на додатну вредност када увозе машине и опрему за обављање привредне делатности, односно самосталне професионалне делатности, у складу са посебним прописима.

(3) У остваривању права из става 2. овог члана примењују се одредбе из члана 61. става 6. и 7. овог Закона.

ОСЛОБОЂЕЊЕ ОД ПЛАЋАЊА НАКНАДЕ ЗА ПРЕНАМЕНУ ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА

Члан 63.

(1) Чланови породице смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана, РВИ и ратни ветерани који су провели у оружаним акцијама из члана 2. овог Закона најмање 45 дана ослобођени су од плаћања једнократне накнаде због умањења вредности и површине пољопривредног земљишта као добра од интереса за Републику Србију када с правном основом на основу грађевинске дозволе или другог акта мењају намену пољопривредног земљишта тако да се оно више не искориштава за пољопривредну производњу.

(2) Право из става 1. овог члана може се остварити само једнократно.

ОСЛОБОЂЕЊЕ ОД ПЛАЋАЊА СУДСКИХ, УПРАВНИХ И АДМИНИСТРАТИВНИХ ТАКСИ

Члан 64.

Од плаћања судских, управних и административних такси у поступку остваривања права из овог Закона ослобођени су чланови породице смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана, РВИ, ратни ветерани са најмање 60 дана учешћа у оружаним акцијама на основу одговарајућих исправа којима доказују свој статус.

ПРАВО НА ОБНОВУ

Члан 65.

(1) Корисници права из овог Закона имају право на обнову под условима и на начин како је то прописано важећим законским прописима.

(2) Право на обнову као облик стамбеног збрињавања искључује право на доделу стана, односно стамбеног кредита осим у случају из члана 45. овог Закона.

(3) Чланови породице смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана, РВИ, који на територији Републике Србије немају у власништву, односно који нису остварили право на одговарајућу кућу или стан, могу у складу са Законом, остварити право на обнову потребне стамбене површине у породичном дому према броју чланова своје уже породице, и то 35 м² за првог члана породице, те 10 м² за свакога следећег члана породице, укључујући и право на име особе смртно страдалог заробљеног или несталог ратног ветерана.

(4) У случају из става 3. овог члана сматра се да су чланови породице смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана и РВИ остварили право на стамбено збрињавање.

ГЛАВА III.

ПРАВА РВИ НА ОСНОВУ ОШТЕЋЕЊА ОРГАНИЗМА

Члан 66.

(1) Оштећење организма, у смислу овог Закона, сматра се оштећење настало као последица ране, повреде или болести, посттрауматског стресног поремећаја (ПТСП), погоршања болести, односно појаве болести у вези са оружаним акцијама из члана 2. овог Закона. Ради остваривања права из овог Закона РВИ разврставају се, према утврђеном проценту инвалидитета, у десет група:

- I група - инвалиди са 100% оштећења организма којима је за редован живот потребна нега и помоћ другог лица,
- II група - инвалиди са 100% оштећења организма,
- III група - инвалиди са 90% оштећења организма,
- IV група - инвалиди са 80% оштећења организма,
- V група - инвалиди са 70% оштећења организма,
- VI група - инвалиди са 60% оштећења организма,
- VII група - инвалиди са 50% оштећења организма,
- VIII група - инвалиди са 40% оштећења организма,
- IX група - инвалиди са 30% оштећења организма,
- X група - инвалиди са 20% оштећења организма.

(2) Инвалиду који је задобио више оштећења организма под различитим околностима и то:

- У оружаним акцијама у смислу члана 2. овог Закона, на одслужењу обавезног војног рока, мирнодопски војни инвалид (МВИ) у вези са оружаним акцијама, цивилни инвалид рата (ЦИР) и у II Светском рату (НОВ Ј, војска Краљевине Југославије, Југословенска војска у отаџбини и припадник савезничке армије), при оцењивању процента војног инвалидитета узимају се у обзир сва таква оштећења организма, а статус се одређује према оштећењу организма за које се, при оцењивању укупног процента оштећења, утврди највећи проценат осим ако се инвалид не одлучи другачије изјавом на записник код тела које води поступак.

(3) При утврђивању процента војног инвалидитета лицима којима је оштећење организма настало као последица погоршања болести, односно појаве болести узима се одговарајући проценат од целокупног оштећења организма, с тим да по тој основи утврђени проценат оштећења организма не може износити више од 80%.

(4) О РВИ којима је статус признат на основу болести ПТСП води се посебна брига путем центара за психосоцијалну помоћ.

(5) Налаз и мишљење о оштећењу организма из става 1. и 3. овог члана дају лекарска комисије у првом и другом степену које именује министар здравља.

1. ЛИЧНА ИНВАЛИДНИНА

Члан 67.

(1) Лична инвалиднина је основно право РВИ на основу оштећења организма и на основу тог права остварују се сва остала права на основу оштећења организма. Лична инвалиднина одређује се РВИ према групи војног инвалидитета у коју је класификован и припада му у месечном износу.

(2) Месечни износ личне инвалиднине инвалида I групе одређује се у износу од 115% од утврђене буџетске основице у Републици Србији.

(3) Месечни износ личне инвалиднине инвалида од II до X групе одређује се у проценту од личне инвалиднине инвалида I групе и то:

ГРУПА	ПРОЦЕНАТ
II	73
III	55
IV	41
V	29
VI	18
VII	12
VIII	6
IX	4
X	3

2. ДОДАТАК ЗА НЕГУ И ПОМОЋ ДРУГЕ ОСОБЕ

Члан 68.

(1) Право на додатак за негу и помоћ друге особе имају:

1. РВИ I групе,

2. РВИ II, III и IV групе којима је организам оштећен и независно о војном инвалидитету, а чије је оштећење, заједно са војним инвалидитетом, једнако оштећењу организма инвалида I групе.

(2) РВИ из става 1. овог члана ради остваривања права на додатак за негу и помоћ друге особе разврставају се у два степена:

1. у први степен - РВИ од I до IV групе који су потпуно неспособни за обављање свих животних потреба и којима је потребна непрекидна нега и помоћ друге особе,

2. у други степен - остали РВИ из става 1. овог члана.

Члан 69.

(1) Основица за одређивање додатка за негу и помоћ друге особе је месечни износ личне инвалиднине инвалида I групе.

(2) Додатак за негу и помоћ друге особе износи месечно:

1. за I степен 100% од основице,

2. за II степен 66% од основице.

Члан 70.

Додатак за негу и помоћ друге особе не исплаћује се за време које је корисник додатка провео у здравственој установи или у другој установи у којој му је осигурана нега и помоћ друге особе.

3. ОРТОПЕДСКИ ДОДАТАК

Члан 71.

(1) Право на ортопедски додатак имају РВИ којима је оштећење организма утврђено због тежих оштећења организма која су непосредна последица задобијене ране, повреде или болести која је узроковала ампутацију екстремитета, тешко оштећење функције екстремитета или потпуни губитак вида на оба ока.

(2) Оштећења организма из става 1. овог члана разврставају се у четири степена према тежини, врсти и узроку оштећења.

Члан 72.

(1) Основица за одређивање ортопедског додатка је месечни износ личне инвалиднине инвалида I. групе.

(2) Ортопедски додатак износи месечно:

1. за I степен 29% од основице,

2. за II степен 22% од основице,

3. за III степен 14% од основице,

4. за IV степен 7% од основице.

(3) Ортопедски додатак из става 2. тачке 1. овог члана повећава се за 25% инвалиду код кога постоје два или више оштећења I. степена.

4. ПРАВО НА МЕДИЦИНСКУ, ОДНОСНО ФИЗИКАЛНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ

Члан 73.

(1) Изузетно од одредбе члана 11. овог Закона РВИ има право на медицинску, односно физикалну рехабилитацију ако му је та рехабилитација неопходна у вези са оштећењем организма које је задобио под околностима из члана 5. овог Закона и на основу којег му је признат статус РВИ, а у складу са условима и мерилима прописаним Правилником из става 2. овог члана.

(2) Право из става 1. овог члана оствариваће се на начин и под условима утврђеним Правилником који доноси министар рада, запошљавања и социјалне политике.

5. НАКНАДА ТРОШКОВА ПРЕВОЗА

Члан 74.

(1) Корисницима права по овом Закону припада накнада трошкова за превоз у друго место ако су од надлежног органа упућени, односно позвани у друго место ради прегледа пред лекарским комисијом или коришћења медицинске или физикалне рехабилитације у складу с овим Законом.

(2) Корисник права по овом Закону коме је одређен пратилац за путовање ради прегледа пред лекарским комисијом, односно ради коришћења медицинске или физикалне рехабилитације има право на накнаду трошкова превоза и за пратиоца.

(3) Право на накнаду трошкова превоза из става 1. и 2. овог члана има и

лице које је поднело захтев за признање права по овом Закону, ако му је коначним решењем признато тражено право, односно повећање групе оштећења организма.

(4) Трошкови превоза надокнађују се према цени возне карте за превоз аутобусом, односно другим разредом железнице или бродом.

6. ПРАВО НА ЈЕДНОКРАТНУ НОВЧАНУ ПОМОЋ

Члан 75.

Чланови породице смртно страдалог ратног ветерана, РВИ и ратни ветерани имају право на једнократну новчану помоћ под условима и по поступку који ће се утврдити уредбом Владе Републике Србије.

ГЛАВА IV

ПРАВА НА ОСНОВУ ГУБИТКА, ЗАРОБЉАВАЊА ИЛИ НЕСТАНКА ЧЛАНА ПОРОДИЦЕ

1. ПОРОДИЧНА ИНВАЛИДНИНА

Члан 76.

(1) Породична инвалиднина је основно право на основи смрти члана породице и на основу тог права остварују се сва остала права ако овим Законом није друкчије одређено.

(2) Чланови породице смртно страдалог ратног ветерана имају право на породичну инвалиднину под условима и у износу прописаним овим Законом.

Члан 77.

(1) Право на породичну инвалиднину чланови уже породице могу остварити под следећим условима:

1. удовица, односно удовац стичу право на породичну инвалиднину када наврше 40 година живота, а пре навршених 40 година живота ако су неспособни за привређивање,

2. деца, усвојеници и пасторчад до навршене 15. године живота, односно

ако су на школовању до краја прописаног трајања редовног школовања, али најкасније до навршене 26. године живота, а ако су неспособна за привређивање, док та неспособност траје, уз услов да је неспособност наступила пре навршене 15. године живота, односно за време редовног школовања пре навршене 26. године живота ако је школовање прекинуто због служења војног рока или болести, право на породичну инвалиднину ове особе могу користити и за време служења војног рока, односно трајања болести до навршене 26. године живота, а након тога највише још за онолико времена колико су због служења војног рока, односно болести изгубиле од редовног школовања, ако је редовно школовање настављено пре 26. године живота,

3. деца, усвојеници и пасторчад за време служења војног рока након престанка редовног школовања ако је служење започело најкасније 12 месеци након престанка редовног школовања,

4. деца која заврше редовно трогодишње средњошколско образовање, а наставе школовање у четвртом разреду по редовном или ванредном програму за сопствене потребе, задржавају то право ако нису запослени.

(2) Ако ужу породицу чине брачни друг са једним чланом или више чланова породице из става 1. тачке 2. овог члана, брачни друг има право на породичну инвалиднину као сауживалац с њима, без обзира на услове из става 1. тачке 1. овог члана и то док и једно дете од те деце има право на инвалиднину.

Члан 78.

(1) Родитељи имају право на породичну инвалиднину иако су чланови уже породице остварили то право.

(2) Очух, маћеха и усвојилац, који су ратног ветерана од којег изводе право и уздржавали или их је он издржавао најмање пет година пре погибије или смрти, имају такође право на породичну инвалиднину иако су чланови уже породице остварили то право.

(3) Очух, маћеха или усвојилац који испуњава услове за признавање права на породичну инвалиднину искључује родитеља који није извршавао родитељску дужност према особи од које би изводио право, те му је родитељска брига одузета одлуком суда у ванпарничном поступку.

(4) Док примају породичну инвалиднину по одредбама из овог Закона, чланови породице имају право на здравствену заштиту као чланови породице смртно страдалог ратног ветерана ако здравствену заштиту не остварују по другој основи.

Члан 79.

(1) Основица за одређивање висине износа породичне инвалиднине је месечни износ личне инвалиднине инвалида I групе.

(2) Породична инвалиднина за једног корисника иза смртно страдалог ратног ветерана износи 50% месечно од основице из става 1. овог члана.

(3) Породична инвалиднина иза умрлог РВИ-а I - IV групе који је до смрти користио додатак за негу и помоћ друге особе за једног корисника износи 25% месечно од основице из става 1. овог члана.

(4) Ако право на породичну инвалиднину остварује више чланова породице за сваког сукорисника износ породичне инвалиднине из става 2. и 3. овог члана повећава се за 50%.

(5) Ако право на породичну инвалиднину остварују два члана или више чланова породице, породична инвалиднина припада заједнички корисницима у једнаким деловима.

(6) Изузетно од одредбе става 2. овог члана родитељи смртно страдалог ратног ветерана који нису у радном односу и нису корисници пензије према овом Закону или по прописима о пензијском осигурању веће од 50% буџетске основице, имају право на породичну инвалиднину и то:

- Један родитељ у износу 70% од основице месечно,

- Оба родитеља у износу 100% од основице месечно.

(7) Деца, усвојеници и пасторчад смртно страдалог ратног ветерана остварују право на породичну инвалиднину и након завршетка или прекида редовног школовања, ако су незапослена, а најдуже 12 месеци након престанка редовног школовања.

Члан 80.

(1) Чланови породице који испуњавају услове за остваривање права на породичну инвалиднину на основу две или више особа имају право на породичну инвалиднину у несмањеном износу за сваку од тих особа.

(2) Право на породичну инвалиднину имају, уз услове прописане овим Законом и корисници личне инвалиднине.

2. ПОВЕЋАНА ПОРОДИЧНА ИНВАЛИДНИНА

Члан 81.

(1) Родитељ чије је једино дете смртно страдало у оружаном сукобу из члана 4. овог Закона има право на породичну инвалиднину из члана 78.

става 2. овог Закона повећану за 50%. Право на повећану породичну инвалиднину има и родитељ који је имао и друге деце а која су сва смртно страдала или умрла до подношења захтева за повећану породичну инвалиднину.

(2) Ако породичну инвалиднину по ставу 1. овог члана користе оба родитеља као заједнички корисници износа породичне инвалиднине одређен по члану 78. ставу 2. овог Закона повећава се за 50%.

3. УВЕЋАНА ПОРОДИЧНА ИНВАЛИДНИНА

Члан 82.

(1) Родитељ и брачни друг смртно страдалог ратног ветерана који немају деце, односно имају једно или више деце која су сва неспособна за привређивање уз услов да је та неспособност настала пре 15. године живота, односно пре навршене 26. године живота, ако је дете било на редовном школовању, имају уз право на породичну инвалиднину и право на увећану породичну инвалиднину.

(2) Право на увећану породичну инвалиднину има и дете смртно страдалог ратног ветерана без оба родитеља независно од околности наступа смрти другог родитеља.

(3) Увећана породична инвалиднина из става 1. и 2. овог члана износи 34,50 % месечно од месечног износа личне инвалиднине инвалида I групе.

(4) Ако више лица из става 1. и 2. овог члана испуњавају услове за остваривањем права на увећану породичну инвалиднину, увећана породична инвалиднина у износу из става 3. овог члана припада сваком од њих.

(5) Корисници који испуњавају услове за остваривање права на увећану породичну инвалиднину по овом Закону, на основу две или више особа имају право на ту инвалиднину само иза једне особе.

4. ПРАВА ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ ЗАРОБЉЕНОГ ИЛИ НЕСТАЛОГ РАТНОГ ВЕТЕРАНА

НОВЧАНА НАКНАДА

Члан 83.

(1) Чланови породице заробљеног или несталог ратног ветерана имају право на месечну новчану накнаду у износу породичне инвалиднине, повећане породичне инвалиднине, увећане породичне инвалиднине и

породичне пензије коју би остварили као чланови породице смртно страдалог ратног ветерана, у складу са одредбама овог Закона. Новчана накнада коју у износу породичне пензије примају чланови породице заробљеног или несталог ратног ветерана умањује се месечно за 15%.

(2) Ако су накнаду из става 1. овог члана остварили брачни друг и / или деца несталога или заробљеног ратног ветерана, родитељи имају право на новчану накнаду у износу породичне инвалиднине коју би остварили као родитељи смртно страдалог ратног ветерана, у складу са одредбама овог Закона.

(3) Чланови породице из става 1. и 2. овог члана стичу право на новчану накнаду и сва остала права из овог Закона као и чланови породице смртно страдалог ратног ветерана под условима и у поступку утврђеним за чланове породице смртно страдалог ратног ветерана осим права на породичну инвалиднину и пензију. Породична инвалиднина признаје им се након идентификације ратног ветерана по службеној дужности у континуитету након престанка права на новчану накнаду у износу породичне инвалиднине.

(4) Док примају накнаду из става 1. и 2. овог члана имају право на здравствену заштиту као чланови породице заробљеног или несталог ратног ветерана ако здравствену заштиту не остварују по другом основу.

5. ПРАВО НА ПОРОДИЧНУ ИНВАЛИДНИНУ НАКОН СМРТИ РВИ

Члан 84.

(1) Брачни друг и деца умрлога РВИ од I до IV групе који је до смрти користио додатак за негу и помоћ друге особе имају право на породичну инвалиднину под условима из овог Закона.

(2) Право на породичну инвалиднину под условима из овог Закона имају и родитељи умрлога РВИ од I до IV групе који је до смрти користио додатак за негу и помоћ друге особе, ако ни један члан уже породице не користи то право и ако им је он био једино дете.

(3) Брачни друг, деца и родитељи умрлога РВИ од I до IV групе који је до смрти користио додатак за негу и помоћ друге особе имају право на породичну инвалиднину у износу прописаном у члану 79. ставу 3. овог Закона.

ГЛАВА V

ПРАВА НА ОСНОВУ МАТЕРИЈАЛНИХ И ДРУГИХ ПОТРЕБА КОРИСНИКА

1. ПРАВО НА ПОСЕБНИ ДОДАТАК

Члан 85.

РВИ има право на посебни додатак у износу од 50% припадајућег износа личне инвалиднине, ако није у радном односу, не прима пензију и накнаду плате од дана стицања права на професионалну рехабилитацију као и током професионалне рехабилитације.

2. ПРАВО НА УСЛУГЕ ОСОБЕ ЗА ПРУЖАЊЕ НЕГЕ И ПОМОЋИ

Члан 86.

(1) РВИ из члана 5. овог Закона I групе може користити услуге лица за пружање неге и помоћи.

(2) Лице које пружа негу и помоћ има право на накнаду плате у износу личне инвалиднине инвалида I групе, права из пензијског и здравственог осигурања, право на додатак за децу и права за време незапослености, као запослена особа према посебним прописима.

(3) Министарство рада, запошљавања и социјалне политике исплаћује накнаду плате из става 2. овог члана и уплаћује доприносе на накнаду плате и из накнаде плате, а средства за те намене обезбеђују се у државном буџету.

(4) Основица за уплату доприноса је износ накнаде плате увећан за допринос из плате.

Члан 87.

Мерила за избор лица које може пружати негу и помоћ, те поступак и начин остваривања права из члана 86. овог Закона прописује правилником министар рада, запошљавања и социјалне политике.

3. ПРАВО НА ДОДАТНУ НОВЧАНУ НАКНАДУ

Члан 88.

Право на додатну новчану накнаду имају корисници породичне инвалиднине, корисници личне инвалиднине и ратни ветерани који имају пребивалиште у Републици Србији ако су неспособни за привређивање и ако испуњавају услове прописане одредбама чл 89.-91. овог Закона.

Члан 89.

(1) Лица из члана 88. овог Закона право на додатну новчану накнаду могу остварити под условом:

1. да нису запослени,
2. да самостално не обављају привредну или професионалну делатност,
3. да нису корисници пензије или пензије са заштитним додатком веће од основице за одређивање новчане накнаде,
4. да нису корисници новчаног примања у вези са професионалном рехабилитацијом, односно због незапослености,
5. да они и чланови њихове породице у домаћинству немају укупно друге редовне новчане приходе месечно по члану домаћинства веће од 30% од утврђене буџетске основице у Републици Србији.

(2) Право на додатну новчану накнаду, под условима из става 1. овог члана, имају и слепи чланови породице после смрти РВИ.

Члан 90.

Сукорисницима породичне инвалиднине и корисницима више инвалиднина припада једна додатну новчана накнада.

Члан 91.

(1) Неспособнима за привређивање према овом Закону сматрају се:

1. РВИ I - V групе који није запослен нити самостално обавља привредну или професионалну делатност,
2. жена кад наврши 40 година живота или мушкарац кад наврши 50 година живота, односно за млађе особе код којих се утврди неспособност за привређивање коју утврђује надлежна лекарска комисија коју именује министар рада, запошљавања и социјалне политике, а према критеријумима медицинске науке имајући у виду занимање и године живота,
3. дете до навршених 15 година живота, односно за време школовања, али најкасније до навршених 26 година живота, а ако је неспособно за самосталан живот и рад, према критеријумима медицинске науке за време док та неспособност траје, уз услов да је неспособност наступила пре навршених 15 година живота, односно за време школовања пре навршених 26 година живота,

4. удовица или удовац иза особе од које изводе право, ако је након смрти те особе остало једно или више деце према којима они обављају родитељске дужности, док су та деца неспособна за самосталан живот и рад, према тачки 3. овог става.

(2) Дете из става 1. тачке 3. овог члана које прекине школовање због болести коју је утврдила надлежна здравствена установа, сматра се неспособним за самосталан живот и рад и за време трајања болести до навршених 26 година живота као и после те године, али највише онолико времена колико је због болести изгубило од школовања, ако је школовање настављено пре навршених 26 година.

Члан 92.

(1) Основица за одређивање додатне новчане накнаде износи 33% утврђене буџетске основице у Републици Србији.

(2) Корисницима који у домаћинству немају приходе од утицаја на додатну новчану накнаду, иста се одређује у износу основице.

(3) Корисницима који у домаћинству имају приход од пољопривредне делатности и шумарства, односно друге приходе од утицаја на додатну новчану накнаду, иста се одређује у износу разлике између дела прихода који месечно отпада на корисника и основице за одређивање додатне новчане накнаде.

(4) Ако два или више сукорисника породичне инвалиднине испуњавају услове за стицање права на додатну новчану накнаду, додатна новчана накнада одређена према ставу 2., односно 3. овог члана повећава се за 50% за свакога даљњег корисника.

(5) Ако оба брачна друга испуњавају услове за стицање права на додатну новчану накнаду по различитим основама, иста им се одређује као једном кориснику и тако одређена повећава за 50% за другог брачног друга.

Члан 93.

(1) заједнички корисници додатне новчане накнаде који живе у заједничком домаћинству додатна новчана накнада, одређена по члану 92. ставу 4. овог Закона, припада им у једнаким деловима.

(2) Ако породичну инвалиднину користи више особа које живе одвојено (разведени родитељи, деца рођена у браку и деца рођена ван брака и др), а приходи им не потичу из заједничких извора, додатна новчана накнада припада само оним заједничким корисницима који испуњавају услове за стицање права на додатну новчану накнаду.

(3) Ако два или више сукорисника породичне инвалиднине из става 2. овог члана испуњавају услове за стицање права на додатну новчану накнаду, свакоме од њих припада износ који би му припадао као самосталном кориснику, с тиме да збир тих износа не може бити већи од основице за одређивање додатне новчане накнаде повећане по члану 92. ставу 4. овог Закона. Ако је збир тих износа већи, додатна новчана накнада припада сваком од сукорисника у омеру са износима који би им припадали као самосталним корисницима.

Члан 94.

Самохраним корисницима додатна новчана накнада, одређена према члану 92. овог Закона, повећава се за 50%.

Члан 95.

(1) Самохраним, према овом Закону, сматра се корисник додатне новчане накнаде који нема пензију, ни земљиште, шуме у поседу, власништву или сувласништву чији производи према Закону служе као основица за обрачун пореза на додану вредност те да у свом домаћинству нема сродника способних за привређивање, нити има чланова породице у домаћинству или изван домаћинства који су запослени или корисници пензије или самостално обављају привредну или професионалну делатност, или да имају земљиште, шуме у поседу, власништву или сувласништву чији производи према Закону служе као основица за обрачун пореза на додатну вредност.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана, при утврђивању својства самохране особе, не узима се у обзир пасторчад која не живи с њом у домаћинству.

(3) Не сматрају се способним за привређивање, у смислу става 1. овог члана, чланови домаћинства који су неспособни за привређивање према члану 91. овог Закона ако нису запослени, односно самостално не обављају привредну или професионалну делатност.

Члан 96.

(1) Право на додатну новчану накнаду и износ додатне новчане накнаде зависе о укупном приходу од пољопривредне делатности и шумарства, корисника додатне новчане накнаде и свих чланова његовог домаћинства као и о другим новчаним приходима корисника додатне новчане накнаде и чланова његове породице који живе с њим у домаћинству.

(2) Домаћинство, у смислу овог Закона, сматра се заједница живота, привређивања и трошења остварених прихода.

Члан 97.

(1) Као приход од пољопривредне делатности и шумарства сматра се приход од пољопривреде и шумарства остварен коришћењем природних богатстава земље и шуме и употребе од тих делатности добијених производа, који је служио као основица за обрачун пореза на додатну вредност према Закону о порезу на додатну вредност у претходној години.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана приход од пољопривреде и шумарства узима се умањен за 50%, ако су у питању корисници који у домаћинству немају чланова способних за привређивање у смислу члана 91. и 95. става 3. овог Закона, те корисници додатка за негу и помоћ друге особе и корисници додатка за помоћ у кући.

(3) Ако је пољопривредно земљиште или шума дато у закуп, као приход од пољопривредне делатности и шумарства сматра се месечни износ закупнине.

(4) Ако се ради о коришћењу туђег земљишта или шуме, приход од пољопривреде и шумарства узима се по одбитку уговорене накнаде за коришћење туђег земљишта.

(5) Приход од пољопривредне делатности и шумарства узима се у обзир и када се ради о приходу од коришћења природних богатстава земље и шуме и употребе од тих делатности добијених производа са земљишта на коме корисник има право кориштења.

Члан 98.

Другим новчаним приходима од утицаја на додатну новчану накнаду у смислу овог Закона сматрају се:

1. просечна месечна нето плата, односно накнада на основу запослења остварена у претходној календарској години,

2. накнада на основу незапослености остварена у претходној календарској години,

3. пензија у просечном месечном износу оствареном у претходној календарској години,

4. приход од самосталног обављања привредне или професионалне делатности, приход остварен од изнајмљивања соба и пружања услуга и исхране туристима, приход од имовине и други порезу подложни приходи

према добити, односно приходу из претходне године који је служио за основицу при одређивању пореза.

Члан 99.

У друге новчане приходе који су од утицаја на додатну новчану накнаду не улазе породична инвалиднина, лична инвалиднина, посебни додатак, новчана примања по прописима о социјалној заштити, новчана накнада за телесно оштећење, додатак за негу и помоћ друге особе, додатак за помоћ у кући, ортопедски додатак, додатак за децу, затим стипендије, награде и друга слична примања ученика и студената, а ни друга стална месечна новчана примања корисника, односно чланова његове породице, за која је прописима о њихову утврђивању одређено да се не узимају у обзир као приходи код стицања и одређивања права која зависе од прихода.

Члан 100.

(1) Део прихода који отпада на члана домаћинства корисника додатне новчане накнаде о којем зависи право на исту и износ додатне новчане накнаде израчунава се тако да се:

1. укупни приход од пољопривредне делатности и шумарства подели на корисника додатне новчане накнаде и све чланове његовог домаћинства,
2. други новчани приходи од утицаја на додатну новчану накнаду поделе на корисника исте, односно члана породице о чијем се приходу ради и чланове његове породице који с њим живе у заједничком домаћинству.

Ови приходи деле се и на унучад корисника, односно члана породице о чијем се приходу ради, ако их тај члан породице, односно корисник издржава као чланове свога домаћинства зато што су неспособни за привређивање и немају родитеље ни приходе или су им родитељи неспособни за привређивање и без прихода.

(2) Ако је брачни друг корисника додатне новчане накнаде запослен у иностранству код иностраног послодавца или тамо самостално обавља привредну или професионалну делатност, сматра се да месечни приход по члану домаћинства корисника прелази износ из члана 89. става 1. тачке 5. овог Закона.

Члан 101.

Промене у износу прихода и броју чланова домаћинства, о којима зависи право на додатну новчану накнаду и износ исте, утичу на додатну новчану накнаду тако да се промене које условљавају губитак или смањење додатне новчане накнаде узимају у обзир од првог дана следећег месеца

после настанка, а промене које условљавају стицање или повећање додатне новчане накнаде узимају се у обзир од првог дана следећег месеца након подношења одговарајућег захтева.

4. ПРАВО НА ДОДАТАК ЗА ПОМОЋ У КУЋИ

Члан 102.

(1) Кориснику додатне новчане накнаде који због трајних промена у здравственом стању не може сам да испуњава основне животне захтеве припада додатак за помоћ у кући, ако не користи додатак за негу и помоћ друге особе по овом Закону или другим прописима.

(2) Допатак за помоћ у кући износи месечно 23% утврђене буџетске основице у Републици Србији.

(3) Допатак за помоћ у кући не исплаћује се за време које је корисник додатка провео у здравственој установи или другој установи у којој му је осигурана нега и помоћ друге особе.

5. ПРЕДНОСТ ПРИ СМЕШТАЈУ У ДОМ ПЕНЗИОНЕРА

Члан 103.

Родитељи, удовица или удовац смртно страдалог ратног ветерана и РВИ зависно о утврђеном степену оштећења организма, имају предност при смештају у домове пензионера.

6. ОБЕЛЕЖАВАЊЕ МЕСТА ПОГИБИЈЕ – СПОМЕН ОБЕЛЕЖЈА

Члан 104.

Министарство рада, запошљавања и социјалне политике обезбеђује средства и доноси годишњи план о обиљежавању места погибије ратних ветерана и подизању спомен обележја на основу Програма обележавања.

7. ОСИГУРАВАЊЕ ТРОШКОВА САХРАНЕ УЗ ОДАВАЊЕ ВОЈНЕ ПОЧАСТИ

Члан 105.

(1) Министарство рада, запошљавања и социјалне политике сноси трошкове превоза и сахране посмртних остатака погинулог ратног ветерана уз одавање војне почести, након поступка ексхумације и идентификације. У поступак одавања војне почести укључиће се орган Министарства одбране, односно Војске Србије.

(2) Министарство рада, запошљавања и социјалне политике сноси

трошкове превоза посмртних остатака и трошкове сахране преминулог РВИ и преминулог ратног ветерана на подручју Републике Србије уз одавање војне почести, ако породица благовремено обавести и то затражи од Министарства.

ГЛАВА VI

СРЕДСТВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Члан 106.

Буџетска основица као основица за утврђивање права из овог Закона утврђује се сваке године Законом о буџету приликом доношења буџета за текућу годину.

Члан 107.

Средства за остваривање права из овог Закона као и средства која чине разлику између права која су призната по овоме Закону и права која би припадала по посебним прописима обезбеђују се из државног буџета.

ГЛАВА VII

НАДЗОР

Члан 108.

(1) Управни надзор над применом овог Закона и прописа донесених на основу овог Закона обављају надлежна министарства.

(2) Инспекцијски надзор над спровођењем овог Закона и прописа донесених на основу овог Закона, те појединачним актима, условима и начином рада надзираних правних и физичких лица спроводе инспекције тела државне управе, свака у оквиру своје надлежности, у складу са посебним прописима.

(3) Надзор над законитошћу рада првостепених органа у провођењу овог Закона спроводи Министарство рада, запошљавања и социјалне политике уз сагласност Савеза ратних ветерана Србије.

ГЛАВА VIII

ИЗВРШНИ ПРОПИСИ ЗА ИЗВРШЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

Члан 109.

(1) Министар рада, запошљавања и социјалне политике у сагласности са министром здравља доноси правилнике за спровођење овог Закона и то:

1. о условима и начину остваривања права на здравствену заштиту из члана 12. овог Закона која нису утврђена као стандард из основног здравственог осигурања,
2. о раду комисије из члана 32. овог Закона,
3. о додели стамбеног кредита члановима породице смртно страдалог, заробљеног или несталог ратног ветерана и РВИ из члана 37. овог Закона,
4. о додели бесплатних уџбеника из члана 58. овог Закона,
5. о утврђивању процента војног инвалидитета РВИ из члана 66. овог Закона,
6. о медицинским индикацијама за разврставање инвалида од I до IV групе према степену потребе за негом и помоћи друге особе из члана 68. овог Закона,
7. о оштећењу организма по основу којих РВИ има права на ортопедски додатак и разврставању тих оштећења у степене из члана 71. овог Закона,
8. о коришћењу права на медицинску, односно физикалну рехабилитацију из члана 73. овог Закона,
9. о избору, начину и поступку остваривања права особа које пружају негу и помоћ РВИ 100% I. групе из члана 86. овог Закона,
10. о износу трошкова сахране из члана 105. овог Закона,
11. о утврђивању здравствених установа за вештачење чињенице из члана 124. става 1. тачке 7. овог Закона,
12. о раду лекарских комисија из члана 127. овог Закона у поступку за остваривање права по овом Закону,
13. о начину исплате новчаних примања и других трошкова по овом Закону,
14. о начину вођења евиденције о обављеним исплатама и достављању извештаја о утрошеним средствима према овом Закону, те контроли наменских трошења средстава,
15. о утврђивању јединственог регистра ратних ветерана, чланова породице смртно страдалих ратних ветерана, члановима породице

заробљеног или несталог ратног ветерана, РВИ и члановима породице РВИ и изгледу, облику и издавању легитимација о утврђеном статусу, уз сагласност Савеза ратних ветерана Србије,

(2) Пре доношења правилника из тачке 1., 5., 6., 7., 8., 9., 11. и 12. из става 1. овог члана министар рада, запошљавања и социјалне политике прибавиће о истима сагласност министра здравља и министра финансија.

ГЛАВА IX

ПОЧЕТАК, ТРАЈАЊЕ И ПРЕСТАНАК ПРАВА

Члан 110.

За остваривање права из овог Закона:

1. Статус ратног ветерана из члана 2. става 1. овог Закона доказује се потврдом Министарства одбране, односно Министарства унутрашњих послова, бивше надлежне војне команде, војно-територијалног органа или писменом изјавом два квалификована сведока овереном у суду, припадника исте јединице којој је ратни ветеран припадао.

Статус ратног ветерана из члана 2. става 1. овог Закона утврђује орган Министарства одбране у локалним самоуправама (Министарство одбране, односно Министарство унутрашњих послова) на основу чињеница о којима води службену евиденцију или након спроведеног управног поступка, уколико особа из члана 2. става 1. овог Закона није уписана у службеној евиденцији те о томе издаје потврду.

О жалби против решења органа Министарства одбране одлучује Правна служба Министарства одбране.

2. Статус члана породице смртно страдалог ратног ветерана утврђује се у управном поступку на основу писаног захтева члана породице, а на основу доказа прописаних овим Законом.

3. Статус члана породице несталог или заробљеног ратног ветерана утврђује се у управном поступку на основу писаног захтева члана породице, а на основу доказа прописаних овим Законом.

4. Статус пасторка утврђује се у управном поступку у којем се решава о праву на породичну инвалиднину пасторка, на основу писаног захтева стараоца пасторка а на основу доказа: правоснажне пресуде суда да је једном родитељу пасторка одузето родитељско право, односно смртовница за једног од родитеља, оверене изјаве код јавног бележника двојице сведока да га је ратни ветеран издржавао најмање годину дана пре погибије, смрти, заробљавања или нестанка, те потврде о пребивалишту.

5. Статус члана породице умрлога ратног војног инвалида од I до IV групе утврђује се у управном поступку на основу писаног захтева члана породице и писаних доказа из овог Закона, те коначног и правоснажног решења да је РВИ користио право на додатак за негу и помоћ друге особе до смрти.

6. Статус РВИ на основу рањавања или повреде утврђује се у управном поступку на основу писаног захтева ратног ветерана и доказа из овог Закона након налаза и мишљења лекарске комисије.

7. Статус РВИ на основу болести, а болест, посттрауматски стресни поремећај (ПТСП), погоршање болести, односно појава болести непосредна је последица учешћа у одбрани суверенитета и оружаним акцијама из члана 2.овог Закона утврђује се у управном поступку на основу писаног захтева ратног ветерана након налаза и мишљења лекарске комисије. *Zahtev nema rok zastarevnja.*

Члан 111.

(1) Породична инвалиднина, повећана породична инвалиднина, увећана породична инвалиднина, лична инвалиднина, додатак за негу и помоћ другог лица, ортопедски додатак, новчани додатак, додатак за помоћ у кући припадају од првог дана идућег месеца од дана подношења захтева, ако су испуњени услови за остваривање права.

(2) Даном испуњења услова за остваривање права на основи болести, погоршања болести, односно појаве болести под околностима из члана 2. става 1., 2., 3. и 4. овог Закона сматра се дан престанка учешћа у оружаним акцијама.

(3) Даном испуњења услова за остваривање права на новчани додатак сматра се дан када је решење о праву на инвалиднину постало коначно.

(4) Дан испуњења услова за остваривање права на додатак за помоћ у кући је дан када је решење о праву на новчани додатак постало коначно.

Члан 112.

РВИ који за исто оштећење организма користи право на новчану накнаду за телесно оштећење по прописима о пензијском осигурању не може користити право на личну инвалиднину по овом Закону.

Члан 113.

Корисник додатка за негу и помоћ другог лица који испуњава услове за остваривање тога права по другим прописима има право на разлику износа додатка за негу и помоћ друге особе по овом Закону ако таква разлика постоји.

Члан 114.

Породична инвалиднина, повећана породична инвалиднина, увећана породична инвалиднина, новчана накнада у износу породичне инвалиднине, лична инвалиднина, додатак за негу и помоћ другог лица, ортопедски додатак, посебни додатак, новчани додатак и додатак за помоћ у кући исплаћују се у месечним износима и то уназад .

Члан 115.

При стицању и одређивању права по овом Закону и по другим прописима, додатак за негу и помоћ друге особе, додатак за помоћ у кући и ортопедски додатак из овог Закона не узимају се као приход приликом одлучивања о таквом праву и укупном примању по овом Закону.

Члан 116.

(1) У случају смрти корисника права из овог Закона, права по овом Закону утврђују се закључно са последњим даном у месецу у којем је преминуо.

(2) Доспела новчана примања из овог Закона која нису исплаћена због смрти корисника исплатити ће се наследницима корисника права.

Члан 117.

Кориснику новчаног додатка који борави у иностранству престаје право на новчани додатак и право на додатак за помоћ у кући након три месеца непрекидног боравака у иностранству.

Члан 118.

(1) Брачни друг ступањем у брак губи права из овог Закона која је остварио као члан породице смртно страдалог ратног ветерана и умрлога РВИ од I до IV групе.

(2) Брачни друг губи права из овог Закона ако злоупотребљава или грубо занемари родитељске дужности и права према деци са којом користи та права па му је родитељска брига одузета одлуком суда у ванпарничном поступку.

(3) Родитељ смртно страдалог ратног ветерана не може стећи ни користити права из овог Закона ако му је одлуком суда у ванпарничном поступку одузето родитељско право због грубог занемаривања родитељске дужности.

Члан 119.

(1) Права по овом Закону могу се користити док постоје овим Законом прописани услови за коришћење тим правима.

(2) Корисници права из овог Закона дужни су у року од 15 дана, пријавити надлежном органу државне управе у јединици подручне (локалне, окружне, покрајинске) самоуправе, односно надлежном управном органу Града Београда сваку промену чињеница које утичу на губитак појединог права или на смањење обима коришћења тим правом .

Члан 120.

Права прописана овим Законом не могу се пренети на другу особу.

Члан 121.

Права прописана овим Законом не могу се наслеђивати осим новчаних примања из члана 116. овог Закона.

Члан 122.

(1) Права по овом Закону која се стичу на основу погибије и смрти лица под околностима из члана 3. става 1. тачке 1., 2., 3., 5. и 6. и става 2. на основу заробљавања или нестанка особе под околностима из члана 4. овог Закона и права по овом Закону која се стичу по основу ране или повреде добијене под околностима из члана 5. става 1., 3. и 4. овог Закона не застаревају.

(2) У погледу застарелости исплате новчаних примања по овом Закону примењују се одредбе овог Закона којим се уређује застарелост потраживања.

ГЛАВА X

ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Члан 123.

(1) Надлежна канцеларија државне управе у јединици подручне (локалне, окружне, покрајинске) самоуправе, односно надлежни управни орган Града Београда у првом степену решава:

- Статус члана породице смртно страдалог ратног ветерана и њиховим правима,

- Статус члана породице заробљеног или несталог ратног ветерана и њихова права,
- Статус пасторка,
- Статус чланова породице умрлог РВИ од I до IV групе и њиховим правима,
- Статус РВИ, његова права и права чланова његове породице,
- Статус затвореника у непријатељском затвору или логору,
- Статус и права страдалих пиротехничара и чланова њихових породица,
- Остале статусе и права из овог Закона који према посебним прописима нису у надлежности других органа.

(2) Статусе и права из става 1. овог члана у другом степену решава Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

(3) Статусе и права особа које немају пребивалиште на територији Републике Србије у првом степену решава надлежни управни орган Града Београда.

(4) Права на стамбено збрињавање решава у првом степену по скраћеном поступку Министарство рада, запошљавања и социјалне политике на основу захтева корисника права из члана 36. овог Закона.

(5) Министарство рада, запошљавања и социјалне политике пружа стручну и правну помоћ ратним ветеранима и члановима њихових породица путем својих подручних јединица основаним у сваком округу или локалној самоуправи, и Граду Београду у року од 90 дана од ступања на снагу овог Закона и то:

- У остваривању статусних права ратних ветерана и чланова њихових породица,
- У остваривању права на стамбено збрињавање, а нарочито путем провере у којима се утврђују услови становања ратних ветерана и чланова њихових породица те стамбене потребе,
- У поступку преквалификације и самозапошљавања ратних ветерана,
- У пружању психосоцијалне помоћи,
- У провођењу програма професионалне рехабилитације,

- У остваривању права на инвалидску и породичну пензију,
- У поступку ексхумације и идентификације ратних ветерана.

Члан 124.

Према овом Закону чињеница да је рана, повреда или смртно страдање наступило под околностима из члана 2. става 2. овог Закона доказује се само писаним доказним средствима којима се у смислу овог Закона сматрају:

1. Потврда о околностима смртног страдања ратног ветерана је потврда коју је издала надлежна јединица Оружаних снага СФРЈ, СРЈ, СЦГ, команда и војно-територијални орган Зоне под заштитом УН из члана 2. став 4. овог Закона, надлежно тело Министарства одбране Републике Србије, Полицијска управа Министарства унутрашњих послова Републике Србије, односно Министарство унутрашњих послова у седишту у којој се наводи припадност јединица, време, место и околности смртног страдавања.

2. Потврда надлежних органа државне власти Републике Србије о особи која је по налогу у обављању војних и других дужности смртно страдала је потврда у којој се наводи, време, место и околности смртног страдања особе те по чијем налогу је обављала дужности у одбрани суверенитета Републике Србије.

3. Потврда о околностима хапшења, односно нестанка ратног ветерана је потврда коју је издала надлежна јединица Оружаних снага СФРЈ, СРЈ, СЦГ, команда и војно-територијални орган Зоне под заштитом УН из члана 2. став 4. овог Закона, надлежно тело Министарства одбране Републике Србије, полицијска управа Министарства унутрашњих послова Републике Србије, односно Министарство унутрашњих послова у седишту у којој се наводи припадност јединица, време, место и околности хапшења или нестанка.

4. Потврда о страдању ратног ветерана је потврда коју је издала надлежна јединица Оружаних снага СФРЈ, СРЈ, СЦГ, команда и војно-територијални орган Зоне под заштитом УН из члана 2. став 4. овог Закона, надлежно тело Министарства одбране Републике Србије, полицијска управа Министарства унутрашњих послова Републике Србије, односно Министарство унутрашњих послова у седишту у којој се наводи припадност јединица, време, место и опис узрока и околности под којима је ратни ветеран рањен или повређен.

5. Потврда о околностима страдања лица која је по налогу надлежних тела државне власти Републике Србије, СФРЈ, СРЈ, СЦГ, команде и војно-територијалних органа Зоне под заштитом УН из члана 2. став 4. овог Закона, надлежно тело Министарства одбране Републике Србије, полицијска управа Министарства унутрашњих послова Републике Србије у обављању војних или других дужности у одбрани суверенитета државног

субјекта рањена или повређена јест потврда у којој се наводи, време, место и околности страдавања те по чијем налогу је обављала дужности у одбрани суверенитета државног субјекта.

6. Медицинска документација о лечењу након рањавања или повреде јест документација о лечењу ратног ветеранас издата од здравствене установе, лекарске ординације и начелника ратног санитета јединице из времена након рањавања или повреде те у континуитету до подношења захтева.

7. Медицинска документација да је болест, погоршање болести, односно појава болести, смрт, односно самоубиство ратног ветерана непосредна последица учешћа у одбрани суверенитета државног субјекта из Члана 2. овог Закона јест документација издата од здравствене установе, лекарске ординације или начелника ратног санитета јединице која потиче из времена његовог учешћа у одбрани државног субјекта, а изузетно и после тог рока ако је путем вештачења у здравственој установи од стране стручног тима те установе утврђено да је болест могућа последица учешћа у оружаним акцијама из члана 2. овог Закона . Здравствене установе као консултантске куће за вештачење чињенице из овог члана утврђује министар рада, запошљавања и социјалне политике уз сагласност министра здравља.

8. Потврда о заробљавању и боравку у непријатељском затвору или логору и нестанку јесте потврда коју издаје орган Министарства рада, запошљавања и социјалне политике на основу чињеница о којима води службену евиденцију.

Члан 125.

(1) Захтев за признавање статуса и права на породичну инвалиднину за ратног ветерана који је због болести, а болест, погоршање болести, односно појава болести непосредна је последица учешћа у одбрани државног субјекта из члана 2. овог Закона, умро може се поднети у року 12 месеци од смрти те особе.

(2) Захтев за признавање статуса и права на породичну инвалиднину за ратног ветерана који је због болести, а болест, погоршање болести, односно појава болести непосредна је последица учешћа у одбрани државног субјекта из члана 2. овог Закона, умро пре ступања на снагу овог Закона може се поднети у року 12 месеци од ступања на снагу овог Закона.

(3) Рокови из става 1. и 2. овог члана не односе се на подношење захтева за породичну инвалиднину за ратног ветерана који је извршио самоубиство.

Члан 126.

Захтев за признавање статуса РВИ на основу болести, погоршања болести, односно појаве болести као непосредне последице учешћа у одбрани државног субјекта из члана 2. овог Закона може се поднети у року 12 месеци од ступања на снагу овог Закона.

Члан 127.

Оштећење организма, право на додатак за негу и помоћ друге особе, право на ортопедски додатак, право за помоћ у кући, неспособност за привређивање, чињеница је ли смрт или самоубиство ратног ветерана у узрочно - последичној вези са директним учешћем ратног ветерана у оружаним акцијама из члана 2. овог Закона утврђују се на основу налаза и мишљења лекарске комисије.

Члан 128.

(1) Налаз и мишљење у првостепеном поступку даје лекарска комисија састављена од три лекара специјалисте. Састав лекарске комисије зависи о врсти страдања, рањавању, повреди или болести.

(2) Налаз и мишљење у другостепеном поступку даје лекарска комисија састављена од пет лекара специјалиста. Састав лекарске комисије зависи о врсти страдавања, рањавању, повреди или болести.

(3) Када се оцењује оштећење организма настало само услед болести ПТСП-а и самоубиства, лекарска комисија у другом степену мора бити састављена од лекара специјалиста психијатара.

(4) Министарство рада, запошљавања и социјалне политике може именовати две или више лекарских комисија из става 1. и 2. овог члана.

(5) Чланове комисије именује министар рада, запошљавања и социјалне политике уз сагласност министра здравља и одређује седиште и подручје рада комисије те именује секретара лекарске комисије који мора бити дипломирани правник.

Члан 129.

Лекарске комисије из члана 128. става 1. и 2. овог Закона дају налаз и мишљење у року од два месеца од пријема предмета.

Члан 130.

(1) Решење донесено у првом степену којим се утврђује статус члана породице смртно страдалог ратног ветерана и право на породичну инвалиднину, право на повећану породичну инвалиднину, право на увећану породичну инвалиднину, статус члана породице несталог или заробљеног ратног ветерана и новчану накнаду у износу породичне инвалиднине, повећане породичне инвалиднине и увећане породичне инвалиднине, статус РВИ и право на личну инвалиднину, додатак за негу и помоћ другог лица, ортопедски додатак, посебни додатак, новчани додатак, додатак за помоћ у кући и решење којим се додељује лични аутомобил РВИ I групе подлеже ревизији.

(2) Ревизију обавља по службеној дужности Министарство рада и социјалне политике као другостепени орган.

(3) Ако је против решења првостепеног органа изјављена жалба, о ревизији и жалби решава се истим решењем.

(4) Ако против решења из става 1. овог члана није изјављена жалба, тело које је донело решење у првостепеном поступку доставиће га заједно са списима предмета органу надлежном за ревизију у року осам дана од истека рока за жалбу.

(5) Ревизија одлаже извршење решења.

Члан 131.

(1) У поступку ревизије Министарство рада, запошљавања и социјалне политике може се са првостепеним решењем сагласити или га може изменити или поништити у корист или на штету странке.

(2) Другостепено тело ће у поступку ревизије поништити првостепено решење и по правилу само решити ствар у корист или на штету странке или ће предмет вратити на поновни поступак, ако утврди да су у првостепеном поступку непотпуно или погрешно утврђене чињенице или да се у поступку није водило рачуна о правилима поступка која би била од утицаја на решавање ствари или ако утврди да су погрешно оцењени докази или да је из утврђених чињеница изведен погрешан закључак о чињеничном стању или да је погрешно примењен пропис на основу којег је предмет решен.

3) Првостепени орган чије је решење у поступку ревизије поништено и предмет враћен на поновни поступак у најкраћем могућем року доноси ново решење. Ново првостепено решење подлеже ревизији ако је

позитивно и у којој се испитује је ли ново решење у складу са разлозима због којих је претходно решење поништено.

(4) У поступку ревизије другостепени орган је дужан прибавити налаз и мишљење лекарске комисије из члана 128. става 2. овог Закона код признавања статуса члана породице и права на породичну инвалиднину након смрти ратног ветерана и ветерана који је починио самоубиство, те о оштећењу организма инвалида, о праву на додатак за негу и помоћ друге особе, о праву на ортопедски додатак, о праву на помоћ у кући, о неспособности за привређивање и у случају из става 3. овог члана.

(5) Лекарска комисија доноси налаз и мишљење о проценту војног инвалидитета које је у првостепеном поступку оцењено са 100% до 80% и о праву на додатак за негу и помоћ друге особе искључиво само након непосредног прегледа РВИ.

Члан 132.

(1) Рок за извршење ревизије је три месеца.

(2) Рок за ревизију почиње тећи од дана када другостепени орган прими предмет од првостепеног органа, а завршава на дан када другостепени орган отпреми предмет првостепеном органу.

(3) Ако се у поступку ревизије прибавља налаз и мишљење лекарске комисије, изузетно рок за извршење ревизије почиње тећи од дана кад је другостепено тело запримило налаз и мишљење лекарске комисије, ако је тај налаз и мишљење затражило у року од 15 дана од пријема предмета на ревизију.

(4) Ако против решења првостепеног органа које подлеже ревизији није изјављена жалба, а ревизија не буде извршена у року три месеца од кад је другостепено тело запримило предмет, сматра се да је ревизија обављена и да је дата сагласност на решење.

Члан 133.

Против решења донесеног у другом степену може се покренути управни спор.

Члан 134.

(1) Надлежни орган у канцеларији државне управе у јединици подручне (локалне, окружне, покрајинске) самоуправе, односно надлежни управни орган Града Београда по службеној дужности води поступак за доношењем новог решења о праву које је претходним решењем утврђено привремено.

(2) Ново решење из става 1. овог члана има правно дејство од првог дана

идућег месеца по истеку важности решења којим је право утврђено привремено.

(3) Ако корисник права у поступку из става 1. овог члана не приступи прегледу или на други начин онемогући надлежна лекарску комисију из овог Закона да донесе налаз и мишљење, поступак ће се обуставити.

(4) Ако лице коме је поступак за доношење новог решења обустављен у смислу става 3. овог члана поднесе поновни захтев за признавање права по овом Закону, права утврђена новим решењем припадају од првог дана идућег месеца од подношења тог захтева.

Члан 135.

(1) Ако након доношења коначног решења о правима из овог Закона код РВИ наступе промене које су од утицаја на проценат оштећења организма утврђеног коначним решењем, РВИ може, након истека две године од дана доношења коначног решења, поднети захтев за утврђивање новог процента војног инвалидитета.

(2) Прописом из члана 109. става 1. тачке 5. овог Закона којим се уређује утврђивање процента војног инвалидитета утврдиће се оштећења на основу којих се може поднети захтев за утврђивање новог процента војног инвалидитета и пре истека рока од две године.

(3) Одредбе става 1. овог члана примењују се и на особу којој није признат статус РВИ због неудовољавања услова прописаних овим Законом за стицање тог статуса у погледу процента војног инвалидитета.

Члан 136.

(1) Поступак за решавање о статусу члана породице смртно страдалог ратног ветерана, односно о статусу РВИ, завршен решењем против кога нема редовног правног лека у управом поступку, може се обновити и након истека рокова предвиђених за обнову поступка у закону којим се уређује општи управни поступак, осим у случајевима за признавање статуса члана породице смртно страдалог ратног ветерана који је умро или извршио самоубиство због болести, погоршања болести, односно појаве болести као непосредне последице учешћа у одбрани суверенитета државног субјекта и у случајевима за признавање статуса РВИ на основи болести, погоршања болести, односно појаве болести као непосредне последице учешћа у одбрани суверенитета државног субјекта.

(2) За решавање о предлогу за обнову поступка надлежна је канцеларија државне управе у јединици подручне (локалне, окружне, покрајинске) самоуправе, односно надлежни управни орган Града Београда у предметима у којима је првостепено решење оснажено пресудом Управног суда Републике Србије и у предметима у којима је дата сагласност на првостепено решење у поступку ревизије, а у свим осталим предметима надлежно је Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

(3) Ако се у обновљеном поступку раније решење замени новим, правне последице на основу новог решења делују од првог дана идућег месеца од подношења предлога за понављање поступка, односно од првог дана идућег месеца од доношења новог решења, ако је поступак за обнову покренут по службеној дужности.

Члан 137.

Решење о правима по овом Закону које је постало коначно у управном поступку може се укинути по праву надзора ако је њиме повређен Закон у корист странке, а на штету државе у року 5 година од када је решење постало коначно у управном поступку.

Члан 138.

(1) У поступку признавања статуса члана породице смртно страдалог ратног ветерана и статуса РВИ по овом Закону примењују се и одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако овим Законом није друкчије одређено.

(2) На остала питања у вези са правима из овог Закона, условима за стицање, коришћење и престанак тих права те с поступком њиховог остваривања, која нису уређена овим Законом, примењују се посебни закони и други прописи који уређује облигационо право.

Члан 139.

(1) Решења којима је према одредбама овог Закона признат статус члана породице смртно страдалог ратног ветерана и право на породичну инвалиднину, право на повећану породичну инвалиднину и право на увећану породичну инвалиднину, статус члана породице умрлога РВИ од I до IV групе и право на породичну инвалиднину, статус члана породице несталог или заробљеног ратног ветерана и право на новчану накнаду у износу породичне инвалиднине, повећане породичне инвалиднине и увећане породичне инвалиднине, статус РВИ и право на личну

инвалиднину, додатак за негу и помоћ другог лица, ортопедски додатак, посебни додатак, новчани додатак, додатак за помоћ у кући извршава надлежни орган државне управе које решава у првом степену.

(2) Изузетно од одредбе из става 1. овог члана новчана примања по овом Закону корисницима с пребивалиштем у иностранству исплаћује Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

Члан 140.

Исплатно тело из члана 138. овог Закона води евиденцију о извршеним исплатама и о броју и структури корисника.

Члан 141.

Нови износи новчаних примања корисницима тих примања одређују се и исплаћују по службеној дужности.

Члан 142.

(1) Корисницима права по овом Закону припада накнада трошкова за превоз у друго место ако су од надлежног органа упућени, односно позвани у друго место ради прегледа пред лекарским комисијом.

(2) Корисник права по овом Закону којему је одређен пратилац за путовања ради прегледа пред лекарским комисијом има право на накнаду трошкова превоза и за пратиоца.

(3) Трошкови превоза надокнађују се према цени возне карте за превоз аутобусом, односно другим разредом железнице или бродом.

Члан 143.

Трошкове поступка за остваривање права по овом Закону сноси тело које води поступак.

Члан 144.

У поступку остваривања права по овом Закону не плаћа се управна такса.

ГЛАВА XI

НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 145.

(1) Лице које је остварило право или су му исплаћена новчана примања по

овом Закону на која није имало право, дужно је да надокнади штету за остварено неприпадајуће право, односно врати примљене износе:

1. ако је на основу нетачних података за које је знало или морало знати да су нетачни или је на други противправан начин остварило неко право или примање по овом Закону које му не припада или је остварило у већем обиму него што му припада,

2. ако је остварило неко право или примање због тога што није пријавило настале промене које утичу на губитак или обим неког права, а знало је или морало знати за те промене,

3. ако је примало новчане исплате у износу већем од оног који му је одређен решењем надлежног органа управе.

(2) Потраживање из става 1. овог закона застарева кад протекне рок одређен законом којим се уређује застарелост потраживања за ту врсту права, односно потраживања. Тај рок почиње тећи од дана када је у управном поступку постало коначно решење којим је утврђено да признато право, односно исплаћивано примање не припада или припада у мањем износу

(став 1. тачка 1. и 2.), односно од дана када је извршена последња неправилна исплата
(став 1. тачка 3.).

(3) Лице из става 1. овог члана дужно је да надокнади штету за остварено неприпадајуће право и врати неправилно исплаћена новчана примања у износу примљеног највише за последње три године рачунајући од последње исплате на коју није имало право. Ако то не учини у року који одреди надлежни управни орган, накнада штете, односно повраћај неправилно примљених износа оствариће се тужбом при надлежном суду.

(4) Обавеза накнаде штете за неприпадајуће право, односно повраћај неправилно исплаћених износа примања постоји независно о томе је ли решење на основу којег је признато право, односно на основу којег је исплаћен новчани износ, поништено или измењено.

ГЛАВА XII

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 146.

(1) Новчаном казном 1.000.000,00-3.000.000,00 динара казниће се за прекршај:

1. Државни завод за пензијско и инвалидско осигурање, ако не поступи према одредби члана 23. става 6. овог Закона,
2. правно лице ако оно или њихова тела не поступе по одредби члана 23. става 7. и члана 35. става 1. овог Закона,
3. Државни фонд за пензијско и инвалидско осигурање, ако не поступи према одредби члана 153., 154., 155., 156. и 157. овог Закона.

(2) За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном 100.000,00-300.000,00 динара и одговорно лице у правном лицу или руководилац органа правног лица.

Члан 147.

Новчаном казном 100.000,00-300.000,00 динара казниће се правно лице, а новчаном казном 50.000,00-150.000,00 динара казниће се за прекршај одговорно лице у правном лицу или руководилац органа правног лица ако:

1. при смештају у домове пензионера поступи супротно одредбама овог Закона,
2. при упису особа у образовне установе поступи супротно одредбама овог Закона,
3. при смештају особа у ђачке, односно студентске домове поступи супротно одредбама овог Закона,
4. закуподавац не поступи према одредбама овог Закона.

ГЛАВА XIII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 148.

Повратком заробљеног или несталог ратног ветерана престају се остваривати права по тој основи и тај ратни ветеран и чланови његове породице стичу друга права утврђена овим Законом.

Члан 149.

Ступањем на снагу овог Закона извршиће се превођење свих корисника инвалидских права РВИ, права на породичну инвалиднину, права на

новчану накнаду у износу породичне инвалиднине, на права утврђена овим Законом ако је то за корисника повољније, а којима је статус и право признато на основу:

1. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца (" Сл.ужбени лист СРЈ" број 24/98, 29/98 и 25/00) ;
2. Закона о основним правима носилаца " Партизанске споменице 1941 " (" Службени лист СФРЈ " број 67/72, 40/73, 33/ 76, 32/ 81, 68/81, 25/ 85, 75/85, 44/89, 87/ 89, 20/90 и 42/90);
3. Закона о правима бораца, војних инвалида и чланова њихових породица (" Службени гласник СРС", број 54/89 и "Сл.ужбени лист РС", број 137/04) ;
4. Закона о правима цивилних инвалида рата (" Службени гласник РС " број 52/96);
5. Уредба о материјалном обезбеђењу и другим правима бораца, ратних војних инвалида и цивилних инвалида рата из оружаних акција после 17. августа 1990. (" Службени гласник РС " број 7/92, 20/92, 31/92, 45/93, 75/93, 8/94, 37/94 и 52/96);
- 6, Уредба о правима на допунску заштиту војних инвалида, корисника породичне инвалиднине и цивилних инвалида рата (" Службени гласник РС " број 39/92, 45/ 93, 75/93 и 52/96);
7. Уредба о правима ратних војних инвалида, цивилних инвалида рата и породица палих бораца из Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, који привремено бораве на територији Републике Србије (" Службени гласник РС " број 84/92 и 52/96);
8. Уредба о висини месечних новчаних примања из области борачко-инвалидске заштите (" Службени гласник РС" број 8/94 и 37/94);
9. Уредба о повећању примања корисника инвалидског додатка и материјалног обезбеђења по прописима из борачко-инвалидске заштите и заштите цивилних инвалида рата (" Службени гласник РС " број 75/93 и 52/96);
10. Уредба о начину остваривања права припадника Југословенске војске у отаџбини и Равногорског покрета у области борачко-инвалидске заштите (" Службени гласник РС " број 51/05).

Члан 150.

(1) Превод из члана 149. овог Закона извршиће надлежно тело државне управе у јединици подручне (локалне, окружне, покрајинске) самоуправе, односно надлежни управни орган Града Београда (у даљем тексту: првостепени орган) под условима и у поступку прописаним овим Законом и прописима донесеним за извршење овог Закона по службеној дужности.

(2) Када се након превођења признато право признаје у већем обиму, право се признаје од дана ступања на снагу овог Закона.

(3) Решења првостепеног органа о превођењу подлежу ревизији коју обавља Министарство рада, запошљавања и социјалне политике.

(4) Рок за извршење ревизије у превођењу је шест месеци.

(5) Превод ће се извршити у року три године од ступања на снагу овог Закона.

Члан 151.

(1) Ступањем на снагу овог Закона извршиће се превођење свих корисника на стамбено збрињавање (право на стан, откуп стана, стамбени кредити) ако је то за корисника повољније.

(2) Превод ће извршити Министарство рада, запошљавања и социјалне политике на основу овог Закона и прописа донесених за извршење овог Закона.

(3) Превод ће се извршити у року три године од ступања на снагу овог Закона.

Члан 152.

Ступањем на снагу овог Закона извршиће се превођење права на породичну пензију, новчану накнаду у износу породичне пензије и инвалидску пензију, а која су била према Закону о основним правима бораца, и чланова њихових породица и другим прописима који су били на снази до ступања на снагу овог Закона на одредбе овог Закона, ако је то за њих повољније.

Члан 153.

Ступањем на снагу овог Закона извршиће се превођење свих права на накнаду плате због незапослености ратних ветерана, који на основу

преостале радне способности примају накнаду плате због незапослености до запослења на радном месту које одговара њиховој преосталој радној способности на терет Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, а превести ће се на инвалидску пензију због опште неспособности према одредбама овог Закона.

Члан 154.

Ступањем на снагу овог Закона извршиће се превођење свих права на накнаду плате ратног ветерана у износу разлике плате између плате коју прима као запослен и плате коју би примао као припадник активног састава Војске Републике Србије, а који су запослени на основу преостале радне способности, на инвалидску пензију због професионалне неспособности за рад према одредбама овог Закона.

Члан 155.

(1) Ступањем на снагу овог Закона извршиће се превођење свих права на накнаде у вези са остваривањем права на професионалну рехабилитацију, а који су та права остварили према Закону о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98, 29/98 и 25/00 – СУС и "Службени гласник РС", број 101/05 - др. закон) односно прописима који су били на снази до ступања на снагу овог Закона, ако је то за њих повољније.

(2) Новим решењем одредиће се рок у којем треба бити завршена професионална рехабилитација која је у току.

Члан 156.

Кориснику пензије којем је према Закону о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98, 29/98 и 25/00 – СУС и "Службени гласник РС", број 101/05 - др. закон, као и другим важећим Законима и уредбама) одређен додаток уз пензију, а која након превођења према одредби члана 152. овог Закона остаје заједно с додатком у исплати као повољнија, урачунава се у пензију износ тог додатка и даље се исплаћује као пензија корисника.

Члан 157.

(1) Превод признатих права из члана 153. до 156. овог Закона извршиће Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање у року од три

године од дана ступања на снагу овог Закона.

(2) Поступци започети према прописима који су важили до ступања на снагу овог Закона, а нису окончани правоснажним решењем окончаће се по одредбама овог Закона ако је то ратном ветерану повољније.

Члан 158.

(1) Правилнике из члана 109. овог Закона министар рада, запошљавања и социјалне политике донеће у року 90 дана од дана ступања на снагу овог Закона.

(2) Влада Републике Србије основаће посебан фонд из члана 56. овог Закона и донети уредбу из члана 61. става 9. и члана 75. овог Закона у року 6 месеци, а уредбу из члана 47. овог Закона у року 90 дана од дана ступања на снагу овог Закона.

(3) До доношења извршних прописа из овог Закона примењиваће се извршни прописи донесени на основу раније донесених правних аката:

1. Закон о правима бораца, војних инвалида и чланова њихових породица ("Службени гласник СРС", број 54/89 и "Службени гласник РС", број 137/04);
2. Закон о правима цивилних инвалида рата ("Службени гласник РС", број 52/96);
3. Закон о финансирању удружења бораца ослободилачких ратова Србије ("Службени гласник РС", број 21/90);
4. Закон о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца ("Службени лист СРЈ", бр. 24/98, 29/98 и 25/00 – СУС и "Службени гласник РС", број 101/05 - др. закон);
5. одредбе чл. 1а, 2, 3, 5, 6а, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 18, 18а, 19, 20, 22, 23а и 23б Закона о основним правима носилаца "Партизанске споменице 1941. " ("Службени лист СФРЈ", бр. 67/72, 40/73, 33/76, 32/81, 68/81, 25/85, 75/85, 44/89, 87/89, 20/90 и 42/90);
6. одредбе чл. 2а, 3, 4, 6, 7а, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 19, 19а, 20, 21, 23, 24а и 24б Закона о основним правима бораца шпанског националноослободилачког и револуционарног рата од 1936. до 1939. године ("Службени лист СФРЈ", бр. 67/72, 40/73, 33/76, 32/81, 68/81, 25/85, 75/85, 44/89, 87/89, 20/90 и 42/90);
7. одредбе чл. 2, 3, 5, 6, 8, 10а, 10б, 10в, 10д, 11, 12, 12а, 13, 14, 14а, 15, 17. и 19. Закона о основним правима лица одликованих Орденом народног хероја ("Службени лист СФРЈ", бр. 67/72, 21/74, 33/76, 32/81, 68/81, 25/85, 75/85, 44/89, 87/89, 20/90 и 42/90);
8. одредбе чл. 1а, 2, 4, 11. и 11а Закона о основним правима лица одликованих Орденом Карађорђевог звезде с мачевима, Орденом Белог орла с мачевима и Златном медаљом Обилића ("Службени лист СФРЈ", бр. 67/72, 22/73, 33/76, 68/81, 75/85, 44/89 и 87/89);

9. одредбе чл. 4, 5, 6, 8, 11. и 15. Закона о борачком додатку ("Службени лист СФРЈ", бр. 67/72, 33/76, 32/81, 68/81, 75/85, 44/89, 87/89, 20/90 и 42/90);
10. Уредба о начину остваривања права припадника Југословенске војске у отаџбини и Равногорског покрета у области борачко-инвалидске заштите ("Службени гласник РС", број 51/05);
11. Уредба о праву на месечно новчано примање за време незапослености ратних војних инвалида од V до X групе из оружаних акција после 17. августа 1990. године («Службени гласник РС», број 42/06);
12. Одлука о образовању Комисије за одлучивање о праву на изузетно месечно новчано примање ("Службени гласник РС", број 81/05).
13. Протокол о сарадњи Савезног министарства за рад, здравство и социјалну политику Савезне Републике Југославије и Министарства за питања бораца, жртава рата и рада Републике Српске у области борачко-инвалидске заштите, потписаног у Бањалуци 26. јуна 2000. године и Протокол о сарадњи Министарства за социјална питања Републике Србије и Министарства рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, потписаног у Београду 27. новембра 2003. године, допуњеног 18. новембра 2005. године и 29. септембра 2006. године.

Члан 159.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".